

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Virtuțile și măreția unei epoci

Patria a votat programele proprii sale de dezvoltare, și-a definit, în spiritul opțiunilor sale fundamentale, mersul ascendent în etapa unei noi legislații, cu un consens care este al unei conștiințe revoluționare, ce se înscrie printre marile opere ale edificării noi societăți. S-au regăsit în actul electoral din acest început de primăvară datele și biografiile de excepție ale muncii și vieții care încunună un întreg traseu istoric și-l dau dimensiune de epocă sub semnul celor mai înalte înfăptuiri. De aici, de la o asemenea altitudine și prin prismă unor așări sentimentale, votul a nescutit cincisprezece milioane de cetățeni ai României a însemnat nu numai o amplă și categorică recunoaștere a așării și acțiunii noi și inconfundabile dimensiuni economice și sociale ale drumului parcurs — și, de bună seamă, și o incontestabilă răsfrângere în spirit, în modul de a judeca și acționa în lumea contemporană — ci și o deschidere către realitatea materială și spirituală pe care o configurează strălucit documentele celui de al XIII-lea Congres al partidului, o ratificare, o aprobare, o punere a stăvilor, la tot acel angrenaj al viitorului către care duc și converg toate demersurile de azi.

Patria a votat programele proprii sale de dezvoltare, și-a definit, în spiritul opțiunilor sale fundamentale, mersul ascendent în etapa unei noi legislații, cu un consens care este al unei conștiințe revoluționare, ce se înscrie printre marile opere ale edificării noi societăți. S-au regăsit în actul electoral din acest început de primăvară datele și biografiile de excepție ale muncii și vieții care încunună un întreg traseu istoric și-l dau dimensiune de epocă sub semnul celor mai înalte înfăptuiri. De aici, de la o asemenea altitudine și prin prismă unor așări sentimentale, votul a nescutit cincisprezece milioane de cetățeni ai României a însemnat nu numai o amplă și categorică recunoaștere a așării și acțiunii noi și inconfundabile dimensiuni economice și sociale ale drumului parcurs — și, de bună seamă, și o incontestabilă răsfrângere în spirit, în modul de a judeca și acționa în lumea contemporană — ci și o deschidere către realitatea materială și spirituală pe care o configurează strălucit documentele celui de al XIII-lea Congres al partidului, o ratificare, o aprobare, o punere a stăvilor, la tot acel angrenaj al viitorului către care duc și converg toate demersurile de azi.

Patria a votat programele proprii sale de dezvoltare, și-a definit, în spiritul opțiunilor sale fundamentale, mersul ascendent în etapa unei noi legislații, cu un consens care este al unei conștiințe revoluționare, ce se înscrie printre marile opere ale edificării noi societăți. S-au regăsit în actul electoral din acest început de primăvară datele și biografiile de excepție ale muncii și vieții care încunună un întreg traseu istoric și-l dau dimensiune de epocă sub semnul celor mai înalte înfăptuiri. De aici, de la o asemenea altitudine și prin prismă unor așări sentimentale, votul a nescutit cincisprezece milioane de cetățeni ai României a însemnat nu numai o amplă și categorică recunoaștere a așării și acțiunii noi și inconfundabile dimensiuni economice și sociale ale drumului parcurs — și, de bună seamă, și o incontestabilă răsfrângere în spirit, în modul de a judeca și acționa în lumea contemporană — ci și o deschidere către realitatea materială și spirituală pe care o configurează strălucit documentele celui de al XIII-lea Congres al partidului, o ratificare, o aprobare, o punere a stăvilor, la tot acel angrenaj al viitorului către care duc și converg toate demersurile de azi.

Coincidența face ca tocmai în acest început de primăvară, la scurt timp după momentul alegerilor, să rememorăm pe firul traiectu-

lui istoric împlinirea a douăzeci de ani de istorie vie și tumultuoasă. Primăvara anului 1965 doborâște astfel o semnificație aparte, una dintre acelea cu care consemnăm de fapt și așezăm la loc de cinste în calendarul nostru de evenimente datele și configurația unei întregi epoci. Sub arcul de boltă al celor două decenii țara se înfățișează azi în plenitudinea muncii și vieții sale, cu o identitate și un destin care aveau să urce de atunci spre înălțimi și conștiința contemporanilor într-o simbioză de spirit care alcătuiește azi una dintre cele mai sugestive și mai exacte sintagme ale realității. Înlocuim unii exponenții și neprețuit filon de idei, în iradiere pe durate și spații economice, politice, morale și sociale. În atingere mereu cu idealurile precum și cu neconțința capacității de transformare a acestora în evidență și criteriu al realității, ale practicii imediate și de perspectivă, într-un consens și o dimensiune pe care azi le numim o epocă. Epoca Nicolae Ceaușescu. Începe aici și geografie, începe și istorie și începe mai ales tot ceea ce ține de destinul și personalitatea așării României, începe tot ceea ce ține de condiția umană în România, încep toate marile transformări care au caracterizat și caracterizează esența, noua esență a societății românești și bineînțeles impactul acesteia, viața și înțelegerea pe care au produs-o în materie de creație, de sporire a întregului potențial creator al țării.

Din perspectiva realizării de azi acest drum, înfățișează într-adevăr ca o epocă și pe filonul său vedem înnoirea și sensul în care aceasta s-a produs, destind și redescoperind secrete, vizionând și energice unele întregi națiuni. Și tot din perspectiva, de la altitudine marilor înfăptuiri de azi, vedem ca pe o urnă din adânc a țării și prin toate articulele sale acest altit de urias și optim proces care este democratizarea și pe care poporul l-a străbătut având permanent în demersurile și opera conducătorului său un exemplu, o garanție a participării ca și a răspunderii față de condiția însăși a construcției socialiste, față de condiția patriei noastre independente și liberă. Sensul simbolic și mereu regenerat al primăverii și-a urmat și își urmează așadar cursul într-o inseparabilă și densă legătură cu întreaga putere de destin a acestei epoci și cu întreaga răsfrângere și asupra prezentului și viitorului pe care ni le-am asumat. Sub arcul de boltă al celor două decenii, momentul alegerilor din acest an consacră astfel, o operă și se constituie într-un reper esențial al participării, al angajării și răspunderii, sub semnul unor opțiuni care transformă următoarea etapă a celui de al optulea cincinal ca și sfârșitul de mileniu într-o platformă sigură, și mai puternică, a progresului și civilizației românești, și dezvoltării noastre pe mai departe după criteriile și condițiile unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile și sectoarele de activitate.

În permanența și înalta sa devenire, în permanența și înalta sa înflorire, țara a votat, așadar, a dat o nouă expresie unității sale moral-politice și sociale făcând din actul electoral un moment de importanță majoră care rămâne înscris sub auspiciile de primăvară și completează cu semnificații noi și complexe bogata cronică a realității noastre. Pornim, cum spunea secretarul general al partidului, la un drum care cere eforturi din partea întregii națiuni. Trebuie să străbatem în continuare noi drumuri pe care nu a mai mers nimeni. Trebuie să mergem cu fermeitate spre înaltele piscuri ale civilizației comuniste. Votul întregii națiuni confirmă pe deplin aceasta, iar spiritul unor asemenea înfăptuiri îndemnăm și chemări pulsează la orizont și în inima tuturor marilor noastre înfăptuiri.

Luceafărul

Tablou de Zamfir Dumitrescu

IX - NOU - NOI

Partida-i tot ce are mai vrednic națiunea, Ca și mai demn de cinste-n ființa mindră- ei:

Puterea, bărbăția, curajul, rațiunea Și dragostea supremă de muncă drept teme.

Iar noi le învățăm prea bine toate-aceste Cum Ceaușescu însuși adesea ni le-a spus Ca pentru fiecare din noi partidul este Tot ce putem să punem în viață mai presus.

Partidul sintem noi cu toți, și fiecare, Acum cind bătuia e peste tot în toi, Pe Ceaușescu voim în inimă îl ore Mereu cu noi și vesnic prin noi și pentru noi.

La cumpăna de coaceri și seceriș de grine Mirabila sămîntă, ea însăși a ales Să schimbe-ntr-un nou August al patriei

Un iulie ce-nsemnă al Noului Congres.

Cind zicem "vară, vară" de-atunci și primăvară Răstăm într-un răsădit de cîntec românesc, Înnoțesc toate cite-ou rodit în țară Doar din acea sămîntă-ncolțesc și înfloresc.

De-aceia cu dreptate au adevăr zic vouă, Făcîndu-mă al zilei comandament-ecou: Să-nvingă-ntotdeauna prin noi Congresul Nouă, Fiind în toate cite-implinește țara, Nou.

Nicolae Stoian

In pagina 5-a: Generația luptei cu inerția • Poeme de Nicolae Stoian

40 DE ANI DE LA ZDROBIREA GERMANIEI NAZISTE Contribuția României

Ia place des Roumains dans l'histoire universelle (Locul românilor în istoria universală) nu este numai titlul unei lucrări a lui Nicolae Iorga, ci și o direcție de investigație pe care marile învățat a ilustrat-o de-a lungul întregii sale activități. Ea implică două aspecte fundamentale: raportarea permanentă a evenimentelor de istorie românească la contextul de istorie europeană și relevarea semnificației de istorie europeană a evenimentelor de istorie românească. Lupta anti-otomană a poporului român — pentru a da un exemplu — nu poate fi corect înțeleasă în afara cadrului de istorie continentală, căreia i se integrează organic, după cum este tot atât de necesar să se sublinieze — cum a făcut-o, între alții, ilustrul medievist Ferdinand Lot — rolul european al rezistenței opuse de românii și de alte popoare din sud-estul european în fața expansiunii otomane, rezistență care, sleind forța de șoc a invadatorilor, a înecut și, în cele din urmă, a oprit înaintarea otomană spre centrul și vestul Europei. La adăpostul acestui scut balcanic, românesc mai ales, a putut înflori în acele părți ale continentului, Renașterea.

Epopeea participării României la războiul antihitlerist are și ea aceeași dublă semnificație: națională și universală. Eliberîndu-se pe sine de sub dictatura militară-fascistă și alăturîndu-se coaliției antihitleriste, poporul român a dat o contribuție de preț la zdrobirea celui mai agresiv exponent al fascismului — Reichul nazist. Cel care cercetează — documentat și onest — ponderea aportului românesc la înfrîngerea Germaniei hitleriste subliniază excepționala însemnătate a actului revoluționar de la 23 August 1944 în precipitarea falimentului militar și politic al Reichului lui Hitler ca și valoarea remarcabilă a acțiunilor

întreprinse de armata română, alături de forțele militare sovietice, pe teritoriul Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei. În lucrarea *The Road to Berlin* (Drumul spre Berlin), Londra, 1963, John Erickson scrie că 23 August 1944 s-a dovedit a fi „una din zilele decisive ale întregului război” (p. 300). Autorul, profesor și director al studiilor militare de la Universitatea din Edinburgh, este o autoritate în materie, lucrarea amănunțită, împreună cu volumul care a precedat-o, *The Road to Stalingrad*, fiind considerate cea mai documentată sinteză în istoriografia occidentală, dedicată frontului sovieto-german, teatrul de operații decisiv al celui de al doilea război mondial. Nu este vorba — să ne grăbim să o spunem — de concluzii rămase în cercul îngust al specialiștilor. Cunoscutul săptămînal vest-german „Der Spiegel” a publicat în nr. din 10 septembrie 1984 un amplu articol semnat de Siegfried Kögelmann, care, relevînd consecințele strategice ale alăturării României la coaliția antihitleristă, utilizează o formulă vrednică de a fi reținută, intrucît evidențiază pregnant performanța reprezentată de acțiunea curajoasă a României, în urma căreia s-a prăbușit întregul dispozitiv

Fl. Constantiniu

Continuare în pag. a 2-a

Primăvară în calendarul Patriei

Fieele calendarului ne vestesc, iată, că a sosit mereu înnoitorul anotimp, primăvara. Semne bineprevestitoare am avut, însă, cu mult înainte, chiar dacă ne-au impresurat mari zăpezi și asprimea multprelungitei ierni ne-a încercat țara, calendarul purtat tăinic în chiar ființa noastră ne-înșelîndu-se niciodată cînd se apropie marile preschimbări, el fiind, de altfel, cel care ne călăuzește în purtarea prin vremuri. Și dacă fiecare om își are calendarul său, după care-și scoțeseși viața, o țară are și ea unul, după care-și scoțeseși istoria — altă cită a fost trecută, altă cită este într-un anumit moment trăită și altă cită se pregătește către viitorul ce și-l prefigurează.

Așadar, calendarul de patrie se numește istorie, în ea primăverile n-au fost întâmplătoare, perindarea lor nepetrecîndu-se nici la vrerea cine știe căror și ce fel de puteri fără putință de schimbare.

Ne aflăm dintotdeauna pe aceste pămînturi ale noastre și fiecare așezare de nouă și pașnică vatră la malul apelor mindru-curgătoare s-a făcut prin vîrele înaintașilor, aidoma unei

înfloriri. Ei, înainte trăitorii noștri, ne-au lăsat dovezi hărniciei în primăvarațee lucrări, știind că munca este singura datătoare de putere pentru dănuire, și lucrările acelea ale lor chiar au dănuit, amintindu-ne că trebuie să adăugăm mereu altele, puse tot sub însemna de primăvară, ce altceva putînd însemna o lucrare nouă, decît anotimp deschizător în calendarul de țară, în istoria ei adică.

Și urma de luptă ne-au lăsat aceia, fiindcă țineau la libertatea lor și a primăverilor lor, nesuferind străine încălțări aducătoare de stricăciuni în petrecerea timpurilor pe aceste pămînturi muncite și cîntate, făcute roditoare și rodind bucurie-n cîntec ce numai românește putea răsună, lucrata cu pătimaș dăruire și cu pătimaș trecînd în cîntec această dăruire a lor.

Gîndind și scrînd aceste rînduri într-un mare oraș ce-și ogîndește timpul în multătrînul Mureș, nu pot ocoli visurile de primăvară nu-

Florin Bănescu

Continuare în pag. a 2-a

1965 - 1985

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU — epoca marilor realizări ale literaturii române

In pagina a 3-a

Reperetele unei luminoase gândiri (I)

Se afirmă tot mai mult și pe drept cuvînt că, în perspectiva celor 20 de ani care au trecut, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea Partidului Comunist Român reprezintă un moment de cotitură în dezvoltarea generală a României. Este punctul de pornire programatic care a deschis o etapă nouă în creșterea tumultuoasă a forțelor de producție ale țării, în manifestarea pleneră a relațiilor socialiste, în înflorirea multilaterală a tuturor sectoarelor vieții materiale și spirituale a poporului nostru. Această epocă, ale cărei proporții vaste, grandioase se conturează din ce în ce mai clar pe fondul dezvoltării noastre istorice începe să aibă în conștiința poporului o denumire a ei specifică, anume aceea de Epoca Nicolae Ceaușescu. Congresul al IX-lea al P.C.R. a marcat începutul epocii despre care vorbim în toate sectoarele vieții noastre materiale și spirituale. Acest fapt se reflectă și în domeniul literaturii. Problemele pe această linie sînt evident complexe. Ele rezultă, pe de o parte, din situația sincronă a literaturii noastre contemporane în contextul socio-cultural general al dezvoltării țării, ilustrînd prin aceasta epoca pe care o trăim; pe de altă parte, din dezvoltarea internă, diahronică, a fenomenului literar însuși, unde se reflectă într-un mod complicat, subtil, transformările adînci legate de istoricul eveniment.

Aceste două planuri distincte se întregesc și se susțin reciproc. Astfel, putem spune că o epocă de creație puternică în domeniul literaturii și artei se afirmă prin nivelul ridicat, prin multitudinea și diversitatea operelor care ilustrează epoca respectivă, prin numărul și valoarea personalităților artistice care realizează aceste opere. De la acest adevăr general, cu caracter axiomatic, se poate ajunge la unul concret, determinat istoric, numai prin comparație diahronică, pe scara evolutivă a unei literaturi. Privit din acest punct de vedere, fenomenul literar românesc contemporan se situează într-o evidentă continuitate cu marile epoci de creație din trecut (epoca marilor clasici, a literaturii române dintre cele două războaie), cu care se poate compara valoric, și prin amploare și diversitate. Astfel, în domeniul poeziei românești contemporane, putem vorbi de afirmarea viguroasă a unei generații de poeți de o deosebită forță artistică, în frunte cu Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Adrian Păunescu. Mulți alți poeți din generații diferite, dar afirmații cu toții plener în această epocă, precum Geo Dumitrescu, Ștefan Augustin Doinas, Ion Horea, Petre Stoica, Gheorghe Fluiș, Cezar Ivănescu, George Alboiu, Emil Brumaru, Adrian Popescu ș.a. ilustrează în mod strălucit marea diversitate a fenomenului nostru poetic actual, tînzînd să fie recunoscut drept unul dintre cele mai importante pe plan european și mondial. În domeniul prozei, se impune atenției în mod deosebită amploarea fără precedent pe care a luat-o dezvoltarea romanului românesc contemporan. Ea este rezultatul activității viguroase a unei pleiade de prozatori deosebit de înzestrați, în frunte cu Marin Preda, Eugen Barbu, D. R. Popescu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrjan, Paul Anghel, Francisc Păcurariu, Dumitru Popescu, Constantin Toiu, Augustin Buzura ș.a. Dramaturgia noastră contemporană își are realizările ei inconfundabile în creația

Dumitru Bălăeț

Continuare în pag. a 3-a

G. CALINESCU IN VIZIUNEA CRITICILOR TINERI • Articole de Valentin F. Mihăescu și • Nicolae Georgescu

In pagina a 6-a

Declarație de imprimăvarare

O, va veni primăvara, desigur, tu, draga mea, vei inunda cu muguri livezile, pădurile și via; va izbucni în cîntec bucuria: mari înfloriri ca ape rotitoare peste această iarnă-opășătoare și, steag albastru, cerul fără nori va revărsa miresme și splendori.

Ți-e dor de păsări, draga mea, ți-e dor I, ci ele vor sosi înnoitor, cu ierburile și ploile și vîntul — duios alînt pentru întreg pămîntul — în armonie înmîni înălțînd acelei ține-n taină germinînd spre-adiaci roditii în unduire de grîne spre-aciul imbierat, doritul miine.

Ce să-ți mai spun la clipă de visare?, aș vrea să-ți fie calea numai floare, de lacrimă să uiți, în zbor să crezi, să-ți fie pasul pașilor de iezi, să-nđemi copiii lumii spre-aciul vis ca un suris în floarea lui Cois și fruct ales în caldă rumenire să-aplece-n vară marea ta iubire...

Da, va veni primăvara, va veni iar tu, la fel cu ea, vei înflori: arbore mindru legănată cuvinte voi fi în preajma ta cu dor fierbinte și zări iluminînd cu soare iar va fi un timp al timpului de har — da, vom uita această iarnă grea: eu cred în primăvară ca-ntr-o stea...

Radu Cărneci

Un foc viu al culturii noastre

de Edgar Papu

George Călinescu se situează pe linia „giganților” din cultura noastră, serie care începe cu Milescu și Cantemir. Complimentarea concomitentă de Virăstă cu Tudor Vianu echivalează cu aceea dintre Delacroix și Ingres sau — într-un context mai apropiat de noi — dintre Hașdeu și Măiorescu. George Călinescu este un tumultuos, un rapid mental, un om cu reacțiuni bruște și neașteptate, un instanțeu devorator de erudii și asociativ. Și totuși, spre deosebire de alții din „giganții” care l-au precedat, el ne apare și ca un detector exact al obiectivului urmărit. În mod paradoxal, frenezia lui George Călinescu se aliază cu o ultrafină luciditate critică, numai că acea luciditate nu se adaptează la timpul firesc al reflecției, ci la viteză forșorului aprins.

Aici, fără să vrem, ni se impune iarăși o alăturare contrastantă de Tudor Vianu. Acesta din urmă analizează, răbdător, cu cea mai autentică probitate științifică obiectul fixat în cîmpul cercetării sale. George Călinescu, dimpotrivă, îl radiografiază, opăsînd pe nu știu ce butoaie invizibile din excepționala sa constituție lăuntrică. Este adevărat că el neglijează adesea detaliile cu totul nesemnificative, adesea rețușabile, dar această în vederea unui relief cit mai complet și mai exact al datelor esențiale.

Calitățile sale naturale au conlucrat cum nu se poate mai fericit cu ulterioara sa forjare cul-

Continuare în pag. a 2-a

ION BĂIEȘU: «Balanța»

Ion Băieșu a început ca prozator și cele mai mari speranțe care s-au legat de apariția lui în literatură...

mai surprinzătoare, totuși cu molici naturale. Esențialul nu este de a dramatiza ci de a duce experiența...

mea lângă un bărbat bolnav, tatăl ei, care era de fapt mort. Urmează o convorbire telefonică stranie care nu definește personajul...

Senzatia este de contact plinar cu viața. Figurile se perindă rapid, dar simțetele sînt schitate pregnant, psihologice...

M. Ungheanu

POEZIE

«O MÎNĂ ÎN FLĂCĂRI»

Cu un titlu* trîntind în celebrul cîntec al lui Joe Dassin, apare primul volum de versuri al lui Ioan Morar...

Costin Tuchilă

* Ioan Morar: «Vară Indiană», Editura «Albatros», 1981.

Un foc viu al culturii noastre

Urmare din pag. 1

turală din anii tinereții. Această lăfărie a spiritului, efect al unei ample și aprofundate inițieri la Roma, în eruditia italică...

El concepe poezia în limba mare, propoziții în imensitate, silabizări în chip de palazzi. Arhitectura este una din marile sale pasiuni...

Astfel, după jumătate de veac, nimeni n-a ajuns la dimensiunile scrierii sale consacrate lui Eminescu, scriere gândită și redactată într-o vreme cînd se cunoștea cu mult mai puțin decât astăzi despre marile noastre poezii...

Primăvara în calendarul Patriei

Urmare din pag. 1

trite de oameni ce l-au urmat pe Horea, pe ortaci crăișorului Iancu Avram, pe bărbaiți cei mulți și neasemuiți în iubirea-le față de vîntul unei țări...

Trăitor fiind al noii istorii și cîstind-o pe cea trăită de țară în acest Arad al meu, mă las cuprins precum toți cei lîngă care muncesc de această primăvară...

amplora, în puterea de a cuprinde, în exactitate, în forță fascinatorie, marea sa istorie a literaturii noastre...

In acest sens, energia sa activă era de-a dreptul fantastică...

Exemplele citate mai sus — o lucrare științifică și un manifest de largă circulație — pun în evidență...

De la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, istoriografia noastră, intrată și ea într-o fază de progres și reînnoire...

chiar noi oraje, obiective industriale răsărite în inima lor, lăcașuri pentru artă, așezate acolo pentru sufletul lor...

Este primăvară în calendarul patriei!

Contribuția României

Urmare din pag. 1

si Wehrmacht-ului în Europa de sud-est: niciodată în istorie un singur eveniment — Actul de la 23 August 1944 — nu a provocat într-un timp atât de scurt pierderea unui număr atât de mare de soldați...

Exemplele citate mai sus — o lucrare științifică și un manifest de largă circulație — pun în evidență...

De la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, istoriografia noastră, intrată și ea într-o fază de progres și reînnoire...

chiar noi oraje, obiective industriale răsărite în inima lor, lăcașuri pentru artă, așezate acolo pentru sufletul lor...

POEZIE

FLORILE COPILĂRIEI

Nu cred că subliniez vreo noutate afirmată despre cea mai frumoasă perioadă a vieții copilăriei...

crări de bună calitate care să se adreseze copiilor.

O asemenea carte, apărută recent, poartă splendidul titlu «Florile copilăriei» (Editura «Ion Creangă») și se datorează lui Viorel Cozma...

«Florile copilăriei» este o colecție de poezii, în care sunt cuprinse poezii de mare valoare...

«Florile copilăriei» este o colecție de poezii, în care sunt cuprinse poezii de mare valoare...

PROZĂ

UN TERITORIU AL PROZEI

Adus în literatură în perioada interbelică de Panait Istrati, spațiul bălilor unânari și al bășeilor zonă fascinantă, stranie și totuși aparte în geografia spațiului rustic românesc...

Agărbiceanu, Rebreanu și Pavel Dan, pină la Titu Popovici și Ion Lăncrănjan, Moldova lui Sadoveanu, cîmpia Teleormanului la Zaharia Stancu și Marin Preda se doboșesc fiecare și toate sînt altfel decît acea lume pasionată și frîmțită...

Sultana Craia

* Vasile Rădulescu: «Moartea ființii».

BREVIAR

«SOCIETATEA PRESEI» ÎN PLIN MISTER. O curioasă prezentare, semnată cu inițialele «R.L.», este aceea apărută în nr. 81985 al «României literare»...

«LIDER» CU PARERİ. Într-un Interviu («Vatra» nr. 81985), Mircea Cărtărescu, se arată preocupat de «postura de lider» și generației...

«DESPRE CE «RĂZBOI» ESTE VORBA? O tîntăză semnată de Mircea Dinescu și dedicată «Nemăvăzutei Istoriei»...

CENACLUL NUMELE POETULUI. Vineri, 25 martie a.c., orele 19,00, la sediul redacției revistei «Luceafărul», București, Piața Ștefan cel Mare...

«HYPERIONUL» GORJAN: Un nou supliment «regional», apărut pe lîngă revistele literare mai vechi, este acela editat de un grup de scriitori gorjenți...

«POET ȘI SEIST». Si suplimentul «Albă Lăila» (care apare de la vreme pe lîngă revista «Tribuna») pune în circulație un critic nou...

A.S.

1965 - 1985

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

Epoca marilor realizări ale literaturii române

Reperete

unei luminoase gândiri(1)

Urmare din pag. 1

lui Horia Lovinescu, Marin Sorescu, Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Tudor Popescu ș.a. Domeniul criticii și esteticii literare numără o sea-

o personalități noi, unele formate anterior, dar afirmate plenar în epoca generoasă de după Congresul al IX-lea (Adrian Marino, Al. Piru, Cornel Regman, Aurel Martin), altele aparțin generațiilor tinere: Marian Popa, Nicolae Manolescu, Mihai Ungheanu, Eugen Simion etc.

Dacă realitatea valorică a fenomenului nostru literar actual, excelența lui reiese cu claritate în evidență dintr-o comparație istorică pe scară evolutivă, cauzalitatea lui adică, motivația prezentei sale pot fi puse în lumină numai prin observarea relației sincrone cu ansamblul social-politic și cultural.

Un rol de importanță deosebită pe această linie revine ideologiei literare, climatului spiritual general în care se desfășoară procesul de creație artistică. Aceasta oferă punctul de convergență necesar mai ales în epoca socialismului între așteptările sociale generale și cele ale creatorilor. Un astfel de punct de convergență se poate realiza mai mult sau mai puțin adecvat, el poate fi activ sau pasiv în raport cu procesul creator. Or, tocmai din această perspectivă ne apare în evidență rolul excepțional pe care l-a jucat Congresul al IX-lea în afirmarea tumultuoasă a puterilor de creație în domeniul literaturii și artei noastre contemporane. În cuprinsul documentelor sale găsim concentrate ca într-un focar ideale-forță care au stat la temelia înfloririi fenomenului nostru literar actual: necesitatea identificării scriitorului cu aspirațiile celor ce muncesc, căutarea în izvoarele vieții a surselor de inspirație, eliberate de canoane și îngustități dogmatice, întinderea inspirației pe întreaga gamă a existenței a poporului, asigurarea libertății de creație artistică, diversitatea de stiluri, deschiderea către universal, punerea într-un context nou a problemelor criticii literare etc.

Dacă putem vorbi astăzi cu mândrie despre o înflorire plenară a artei și literaturii românești în contextul mondial al valorilor contem-

porane, apoi aceasta se datorează conjuncției fortice ale pleiadei de scriitori care reprezintă această înflorire cu climatul ideologic propice afirmării lor creat de Congresul al IX-lea al partidului. Asupra importanței excepționale a acestui din urmă factor nu credem că e cazul să stăruim prea mult cunoscându-se din istorie faptul că au existat generații și generații care nu și-au putut vedea realizate idealurile artistice și literare tocmai datorită absenței lui. Or, trebuie să o spunem, spre bucuria și mândria epocii actuale de înflorire a literaturii noastre, că apărătorul cel mai ferm și mai hotărât al unui astfel de climat propice afirmării valorilor este însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cîți nu ne amintim cu emoție de întâlnirile sale cu scriitorii și artiștii țării, de răbdarea cu care le asculta opiniile, de constatarea îndelungă pentru a găsi ceea ce mai potrivește concluzii și îndrumări. Dintr-o asemenea înțelegere a specificului domeniului literaturii și artei are firesc să se înalte ideile-forță cuprinzătoare care susțin — în documentele programatice ale partidului — vastul edificiu ideologic al literaturii și artei noastre contemporane, deschis de Congresul al IX-lea.

Semnele necesității unei înnoiri se vedeau ici-colo în perioada anilor 60, dar abia la acest istoric eveniment ele au căpătat îndrumarea de principiu atât de necesară, prin cuvintele viguroase ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, noul secretar general al partidului, care, de la înalta tribună a Congresului, a afirmat într-un mod categoric: „Trebuie înlăturată orice tendință de exclusivism și rigiditate manifestate în acest domeniu. Esențial este ca fiecare artist în stilul său propriu, păstrându-și individualitatea artistică să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale, să urmărească ca ea să-și găsească drum larg spre mîntea și inima poporului”. Această chemare la afirmarea deplină a libertății de creație echivalază cu o adevărată împrămiare a spiritului creator. Ghețurile epocii dogmatice anterioare trosneau adinc și ecoul lor se aude tot mai departe în timp, sub razele unui spirit pătrunzător, chează al marii epoci de înflorire artistică și literară ce a urmat.

Democrație și cultură

Trăim, în ultimele două decenii, un adevărat moment de înflorire creatoare a întregii noastre națiuni: o efervescență spirituală ce se manifestă cu egală forță în toate domeniile de activitate, începînd cu acela al politicului și terminînd cu demni gândul și fapta se îmbină pentru a da față unor orăselor și turoare localităților noastre, pretutindeni activitatea culturală educativă se desfășoară în ritm intens, și Festivalul Național „Cîntarea României” a demonstrat și demonstrează cu prisosință vitalitatea virtuților de creație ale poporului. Creșterea științifică devine, și ea, din ce în ce mai cuprinzătoare, integrîndu-se eficient în programul dezvoltării social-economice; pretutindeni cetățenii României socialiste participă efectiv la conducerea treburilor obștești, angajați într-o largă formă democratică, de cuprindere a întregului popor în opera de edificare a socialismului. Am hotărît, unanim, să numim această inegalabilă epocă românească de expansiune spirituală — Epoca Ceaușescu. Este o hotărîre legitimă, fiindcă ea a fost generată de numirea, în urmă

cu două decenii, în fruntea Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu. Este o hotărîre demnă, fiindcă de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la conducerea Partidului Comunist Român se leagă renascerea socială și culturală pe care o străbatem, transformarea de structură ale patriei noastre, la temelia cărora se află o uriașă deschidere democratică.

Democrația culturii este unul dintre cele mai nobile comandamente ale timpului în care trăim: deschiderea gestului creator către o cit mai largă audiență și, totodată, accesul unui tot mai mare număr de oameni la muncă în cultură și artă, la civilizație și progres. Pentru artistul adevărat creația înseamnă și înseamnă mereu efort de cunoaștere și înțelegere, constanțiere și exprimare, penetrare în adîncul gândirii contemporane. În virtutea acestei angajări profunde a literaturii și artei, a instituit de-a lungul istoriei un veritabil acord între forțele care au revoluționat lumea și creatorii. Impulsul înnoitor, caracterizează deopotrivă spiritul creator și nazuțina revoluționară care înglobează cultura ca pe un ferment absolut necesar.

În contextul democrației culturii, în anii Epocii Ceaușescu a cunoscut o puternică dezvoltare și arta, cultura, creația științifică a naționalităților concitățenilor din România, parte integrantă a culturii și științei României socialiste, contribuind și apropierea și înfrățirea dintre oamenii muncii, la înobilirea spirituală a întregului popor.

Prin marile drepturi egale acordate tuturor fiilor țării: muncă, răsplata muncii, eligibilitate în orice funcție și la orice nivel al ordinii de zi, indiferent de naționalitate, dreptul de folosire a limbii materne în sistemul de învățămînt, cultură și artă, precum și în toate sferele sociale, dreptul de a deține instituții de cultură și artă în limbile naționalităților, — toate acestea vin să argumenteze fără echivoc, posibilitatea de manifestare culturală plenară a fiecărui cetățean al țării. Artă și cultura naționalităților s-a dezvoltat alături de artă și cultura românească, făurind marea cultură socialistă a țării. Opere, case de cultură și teatre, ansambluri artistice profesionale și formării de amatori, edituri, reviste, ziare, difuzate în tiraje de masă în limbile tuturor naționalităților care trăiesc astăzi în România, sint tot atitea dovezi ale modului strălucit în care problema națională a fost rezolvată prin aplicarea în viață a gândirii secretarului general al partidului. Cot la cot cu tovarășii lor de muncă și de viașare, scriitorii maghiari, sirbi, germani, ucraineni, sprîjină cu aceeași mare ardere și dăruire vișarea de propărire a patriei socialiste, se reăsească implicații împreună, cu toată răspunderea. În destinele ei. Hotărîții să îndepăntească mistu-neea transformatoare cu care epoca socialistă îi mandatează, ei se reăsească pe deplin în idealurile ce animă țara și deopotrivă, pe presedintele ei.

Horvath Dezideriu

„Dialog cu tinăra generație” — pictură de Apostol Ghiorgbi

Se împlinesc 20 de ani din acel 22 martie 1965 cînd, parcă printr-un consens al întregii noastre istorii, în fruntea Partidului Comunist Român avea să fie ales un om de numele și fapta cărui urmau să depindă înflorirea celor mai profunde năzuțiri de fericire și libertate ale românilor. Un bărbat tânăr, un revoluționar cu o vastă și profundă experiență, un vizitor de elită, etiorul luminoasei renașteri pe care România o trăiește de două decenii încoace: tovarășul Nicolae Ceaușescu. De prezența sa la conducerea partidului și a țării, de aderarea înalt patriotică care-î călăuzește gîndirea și fapta, depînd chipul de azi al patriei noastre, faptele și visarea ei.

Renăscută, și ea, prin descătușarea de forțe produse de lucrările Congresului al IX-lea ale Partidului, literatura de azi din România este, prin cele mai mari izbînzii ale ei, în domeniul poeziei și prozel, al dramaturgiei și criticii literare, o oglindă fidelă a celor două decenii pe care, printr-un consens general și unanimă, legitîmă mîndrie, poporul nostru o numește „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Trezind în revistă cîteva dintre cele mai fertile direcții ale scriurii românești din acești ultimi ani de creație literară, omagiem în pagina ce urmează marelui eveniment pe care îl sărbătorim.

Cei mai frumoși ani ai scrisului

Parafrazînd un vers cunoscut, pot înscrice pe azurul dorințelor noastre împlinite: niciodată România nu a fost mai frumoasă! Evident că nu este vorba de o simplă figură retorică. Niciodată constelația realizărilor noastre nu a îluminat mai amplu, mai convingător ca în acești ani pe care ne-am obișnuit, responsabili, să-i supranumim Epoca Nicolae Ceaușescu. Nu există scrieră strămoșească să nu fi atîns, acum și aici, între Carpați, Dunăre și Pont, actualele cote ale realizărilor exigente. Nu a fost, nu va fi ușor, progresul nici în înseamnă o bătaie cu flori la Șosea. După cum nici nu este în discuție progresul de dragul progresului, implicînd mercantilismul și poltroneria acute de alte meridiane. Idealurile noastre temeinic în muncă fac suma trudei tuturor intru transformarea chipului propriu. Calitatea tot mai rafinată — economiștii spun: competitivă (în fond, de ce s-o spună numai ei, și nu și istoricii noștri literari?) — a păturilor noastre reflectă cu o sporită vigoare calitatea umană nouă, plămădită spirituală a omului care își cunoaște și își guvernează necesitățile. Și necesitățile noastre, ale oamenilor de omenie, nu contravin necesităților altora. Este semnificativ mai estetic, pe cît de înțeleși și înținuți în învățămînt permanent să colaborăm între noi, stîm și învățăm în fapt să colaborăm cu toți cei care privesc ziua de mîine a poporului cu lucid optimism, cu severă grijă, cu deplină responsabilitate și firesc entuziasm. Pentru că ziua de mîine a tuturor o pregătește fiecare.

O pregătește zidarul și agricultorul, proiectantul și strungarul, energieticianul și scriitorul. Da, și scriitorul. Niciodată precum astăzi scriitorul român nu a fost și nu s-a simțit atît de legat de cetate și de idealurile ei. Nu este doar vorba că parcurgem un timp al aniversărilor; iată, între cele multe dragi sufletului nostru se înscrie, în aceste ore, jubileul a 20 de ani de cînd, tot într-un martie, tot într-o primăvară a prosperității românești, a fost ales secretar general al Partidului Comunist Român tovarășul Nicolae Ceaușescu. Oameni ai tuturor virșilor și profesori își dăruie sufletul, năzuțintelor lor, în miscarea artistică de masă, atît de corect numită Cîntarea României, festival ajuns deja la V-a ediție. Este mai mult decît aîit. Ca niciodată, așa de intens, de variat și de profund nu s-a manifestat precum în acești 20 de ani simțul militant al unei literaturi dintotdeauna militante. Deoarece dintotdeauna artistul român, care a știut să privească viitorul, a făcut-o militînd: cu daltă, cu condeiul, cu pensula sau cu vioara dorurilor sale, pentru ziua de mîine a tovarășilor săi. Pentru propășirea lor. Pentru demna lui ființă socială, a omului între oameni. Dacă în anul în curs, alături de toți fauritorii de piine și otel ai țării, scriitorii sărbătorească atîtea aniversări de istorie a sufletului și a jertfelor naționale, nu este mai puțin just să înțeleg că permanent reacția noastră este chemată să celebreze, prin mijloace specifice, istoria cotidiană, dăruirea milioaneilor de anonimi lucrători și gînditori care fac și prefac

continuu un chip tot mai luminos țării. Autenticul artist nu a fost și, mai cu seamă, nu va fi, un vinător al aniversărilor, un spectator răsfoind din loja unei vieți străine programul istoriei curente și bifînd datele aniversare. Pentru simplul motiv că artistul înțelege că, prin efortul său cînsît, se implică și zi și noapte în efortul tuturor, mai mult, că își reprezintă tovarășii, că este tribunul reușitelor sau al vremelnicilor lor esecuri. Fără înțelegerea și asigurarea acestui esențial element al participării directe, literatul rămîne — în fond, decade, — în condiția unui martor ocular obsedat de acomodări festive. Nimic mai fals, nimic mai trist... Cine nu militază permanent pentru mai bine, mai frumos, mai puțin, devine un perpetuu rob al apolitismului său exanguu. De altfel, este imposibil ca cineva, de bună credință fiind, ar putea sta deoparte în acest moment unic al istoriei noastre naționale, cînd toți, la pupiturii comenzi lor sociale, fac un bărbătesc pas înainte desăvirînd în același timp chipul țării. E imposibil ca unii scriitori români să nu-î fie carte de căpătîi sau piatră de hotar jertfel de istorie și de suflet ale neamului. Este imposibil ca scriitorul român să nu știe să degajeze din uriașul efort cotidian al tovarășilor de destîm linie de forță ale entuziasmului, ale într-ajutorării, ale omeniei socialiste.

Sansa face ca debutul meu publicistic să coincidă cu deschiderea, din acel neuitat martie 1965, a celei mai mănoase perioade din istoria culturii noastre postbelice. Sint, așadar, proprietarii și beneficiarii acestor 20 de ani, cînd am încercat, după puteri, să în pasul cu exigențele epocii. O epocă în care militînd pentru mai bine, înseamnă continuu a milita pentru mai frumos. O epocă în care izbînzile literatu-

Mircea Constantinescu

Continuare în pag. a 7-a

Asumarea tradiției

Ori de cite ori reflectăm pe seama problemei cardinale a specificului național în cultura română, gîndul ne duce la magnificul capitol ce încheie istoria călăvesciană a literaturii române; o frază precum: pe cît de înțeleși și înținuți în învățămînt permanent să colaborăm între noi, stîm și învățăm în fapt să colaborăm cu toți cei care privesc ziua de mîine a poporului cu lucid optimism, cu severă grijă, cu deplină responsabilitate și firesc entuziasm. Pentru că ziua de mîine a tuturor o pregătește fiecare.

și se soldează cu rezultate memorabile, a căror sistematică evidențiere propune atenției o seamă de trasee de mare pregnanță, definitorii prin caracterul lor confluent. Scrutînd marile edificii mai întii este puternic sesizabil traseul rezervat reperelor fundamentale ale culturii și literaturii române, receptate în dinamica devenirii istorice. Ca atare, există deja sau sint pe cale de a se constitui marile corpusuri editoriale, cu exegezele de rigoare, consacrate culturii și literaturii române vechi și premoderne (cele dintîi tipărituri, croniciari, Neagoe Basarab, Dimitrie Cantemir, exponenții Școlii Ardelene), generației de la 1848 (Eliade-Rădulescu, Bălcescu, Alecsandri, Negruzzi, Bolintineanu, Kogălniceanu, Grigore Alexandrescu), marilor clasici din a doua jumătate a veacului al XIX-lea (Eminescu, Caragiale, Hașdeu, Odobescu, Slavici, Creangă, Maiorescu, Ghera, Macedonski, Cossu) și din prima jumătate a veacului al XX-lea (Iorga, Sadoveanu, Goga, Părvan, Brebanu, Argezi, Ibrăileanu, Agărbiceanu, Lovinescu, Blaga, Călinescu, Bacovia, Camil Petrescu, Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 7-a

Noul climat literar și promovarea tinăruului scriitor

Trăim într-o epocă aflată sub semnul prefaceilor înnoitoare, a căreie deschidere stimulează inițiativa în toate domeniile activității umane. Vorbînd de noul climat care a apărut în literatura noastră în ultimi douăzeci de ani, nu putem trece cu vederea deosebită atenție care se acordă azi scriitorului tinăru, ca strategii culturale plină de semnificații majore pentru epoca în care trăim. În cuvîntările secretarului general al partidului nostru se amintesc permanent de necesitatea înscrierii literaturii actuale în orbita spiritului revoluționar. Iar revoluționarismul, o stim cu toții, aparține directivmente a tineretii prin definiție. Viziunile Președintelui țării noastre exprimă dezideratele majore ale contemporaneității: „Poporul nostru are nevoie de o literatură vesnic tinăru, pe care dragostea de om și de patrie să nu o lase să îmbătrînească niciodată”. Menținerea vitalității culturii este pe bună dreptate, înțeleasă ca depinzînd în perspectivă, de noile promoții de creatori.

Alexandru Horia

Continuare în pag. a 7-a

Literatura izvoarelor limpezi

Idellele referitoare la caracterul unic, și inepuizabil al operei de artă, pentru a nu esua în vagi iluzii estetice și delicate ierarhii de laborator, ireductibile la valoarea estetică. Acest unei adîncimi umane în valoarea estetică. Acest plan e detectabil numai prin raportare la mediul istoric, senzori, atitudinilor și atmosfere valorice, destine și rosturi asumate. Opera autentică e totdeauna purtătoare a unui file. Există, de aceea, o literatură cantonată într-o imediatitate ludică, stersă, conjunctural motivată, artificios elaborată doar spre a satisface nevoia de agreabil și compensație psihologică. Autorul ei se comportă, față de realitatea umană căreia i se adresează, aidoma degustătorului de vinuri cu arome exotice sau de tavernă oarecare. Mesajul și semnificațiile sint diluate pînă capătă consistența aluatului nedospit. Există, însă, și o literatură care reconstituie și dezvăluie linii de forță valorică ale unui univers uman. Rîntunînd în chip de lume momente ale devenirii

istorice (oameni și destine, cauze și motive, precum și reacții afective față de acestea ș.a.m.d.), devine formă a constinței de sine pentru o colectivitate dată. Dincolo de precaritatea existențială pe care o poartă, o sugerează sau, de ce nu, o tensionează estetic, se întrezărește orizontul a ceea ce e durabil, definitoriu și semnificativ în eforturile umane de continuu umanizare. Subiectivitatea creatoare se implică în cunoașterea omenirii căreia îi aparține. Reabilitarea și afirmarea în straturile sale adînci, și depășeste individualitatea strictă (ca atitudine, căci despre anihlarea nu poate fi vorba!) printr-o profunzime care-î face accesibil, în planul trăirii și creației, nivelul generic al cotidianului și concretului istoric. Dacă prima categorie include fie o „pseudo-literatură fără relief” (G. Lukács), fie o literatură tifnoasă în formă și ușor jucăușă în opțiuni, a doua selectează opere care mereu au ceva de spus omului despre om, își metamorfozează conținuturile perene în funcție de coduri culturale, tipuri de

lectură și trebuie receptoare, rămînd inepuizabile, provocatoare, veritabile reflectii estetice asupra creației de sine a omului. În Raportul prezentat la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu reia, într-o altă formulare, precizarea acută la înțînirea din 1965 cu creatorii din toate domeniile literaturii și artei: „A sorbi apă nu din ulcioare, ci din izvoare limpezi, datătoare de viață, constituie — și va constitui întotdeauna — singura sursă adevărată de inspirație pentru toți creatorii patriei noastre, care trebuie să scrie pentru popor, să trăiască împreună cu poporul”. După cum se arată în Programul partidului, „adevărată artă a exprimat întotdeauna realitatea socială în procesul dezvoltării ei istorice”. Aceste exigențe se referă la rosturile social-istorice ale artei, indică nevoia asimilării, în creatura creatorului, a unor imperative ideologice și umaniste care nu-î mai fac grațiată chiar grațiată. Artistul este un creator, nu descriitor. Opțiunile sale moral-politice nu sint

expres formulate, ci transfigurate estetic, emanînd din universul unei opere în care dezvăluie, nu învăluie, aspecte și structuri de profunzime ale vieții colective. Numai prin contacte multiple și deciseive cu lumea facultatea cognitivă a afectului disociază accidentalul de ceea ce îl depășește, trăiește, discernă și orientează în creații în care mediul psihic social și individualitățile angajate în și prin acest mediu, se percep, percep și valorizează după repere lucide. În acest sens, nu putem fi de acord cu aprecierea lukăsciană conform căreia „realismul nu este un stil între altele stiluri, bază însăși a tuturor literaturii”, iar „celelalte stiluri nu pot să apară decît înăuntrul realismului”. Nu e vorba, dar, de un realism plat și anemic, naiv și încorsetat în idealizare gîngăvă, acoperind omul pe care trebuie să-î descopere, ci de configurația psihic-atitudinal-estetică care dau șansa operei de a vorbi efectiv, deci cu responsabilitate acută, fără trucuri, despre ce se întîmplă în și cu omul în și cu lu-

Vasile Macovicu

Continuare în pag. a 6-a

Poeme de NICOLAE DRAGOȘ

A fost odată...

Din ape-adânci și din păduri creștea
statura mea de tânăr voevod
când lingă pasul meu, venea și ea
profilul ei de sfântă cu păr blond

Un tropot mut trecea peste genunchi
o amuțită spadă sta să țipe
lingă copacul singur, lingă trunchi
purtau zăpezi părelnice aripi...

Când grindinile

Vremuri uitate-n care plouă
Cu mari tristeți, cu vorbe mici
Când grindinile cad în rouă
Și-i sărbătoare la pitici.

Vremuri uitate, fără datini,
Cu umbre amorfite-n trupuri
Ce-ți cată ochiul să te clătini
Să asfințești în moarte lucruri.

Miracol

Trestiele cheamă cale
Din adâncuri către lună.

Lebede tirii pe lacuri
In adânc se desprună.

Cit e vis?
Ce vor să spună?

Când miracolul

Ca o luminare e omul
destinul îi hotărăște
durata flăcării.

Dar, după ce s-a consumat,
sub mistuirea flăcării, ceora,
clipa mai luminează
peste vremuri...

Când miracolul are loc
și genunchen în tăcere!

Cum se alungă soarele din rouă...

Mereu, trăim o amintire nouă
în amintirea celor ce-au trecut
și, cum se-alungă soarele din rouă,
sfrîșitul unui tânăr început.

Reverie

Lalele tandre, desenind canal
interiorul vast ce ochiul-i poartă
te-alunecă-n deliul vegetal
pe drumul viu spre o natură moartă.

Zăpezi prin care-am fost

Nu, să nu-mi ceri să las în stradă
Zăpezile prin care-am fost
ineficientul cu zăpada
al vremii fără adăpost.

Să stingem viețile trăite
sub seve de negre luminări
și-n diligente liniștite
să trecem gravi spre depărtări.

Din oasele rămate-n cripte
când visul, carnea-s de prisos
ne cheamă-n spații foarte stricte
trecutul cline credincios.

Idolul și discipolul

Am întâlnit-o tirziu, într-o seară de toamnă
în seara umbrindu-i privirile mici.

Lumina calmă a părului alb
— aureolă intimă a bătrâneții —
părea să fie o discretă prefață
la iarna ce se preștie în văzduhul
suspendat între ceață și ploaie mocănești.

Călătoria undeva departe, dincolo
de pas și priviri.
Pe cerurile ochilor ei, vulturii tineri
băteau acum lin, cu aripi de domestice păsări.

Iși aparținea și nu-și mai aparținea sieși.

De prea multă vreme trecuse
mult mai departe de imperiul seninătății.

Trăise toate visele vieții și
toate anotimpurile vremii
într-o viață de om mult prea încăpătoare
pentru timpul mărunț, pieritor.

Trăise și timp răscuit și barbar,
potrivnic ingerescului gînd
crezînd totuși că și-n viclenie
și în răutate, omul mai poartă-n adâncuri
pilpiind, clipele adevărului.

Multă înțelepciune adunase prin ani
Lumina gîndului înțelept al altora
răsărise și radise în exuberanta grădinișă
ce-și împărțea florile înainte de fruct.

Și fructul împlinit cu aceeași generoasă
uitare de sine, împărțindu-l,
sub ochii avizi ai discipolilor
ce, pentru a doua oară,
învătau să vadă.

„O sfîntă sinteți, o altă a lumii minune! —
a strigat, cu vocea-n schimbare, discipolul
blond.

Pină la capătul lumii pași-mi voi duce
și-mi voi lumina vieții calea
cu înțelept cugetatele gînduri ce-mbracă
în aura minții visarea și fapta visării”.

Frumos agrărit-a discipolul blond
dar spre noapte, cu fața zăbrălită
de fierăstrăiele invizibile ale invidiei
complute cuvinte fulgera împotriva seninei

Delator al propriilor vanități
împovărînd și-nșingîrînd cu ele
un destin ce nu și-a făcut din urit
nici o clipă povară.
— „E o vrăjitoare! — spunea. Intunece
tineri

și ia în deșert minunile lumii.
Nici un pas nu și-a dus alături cu ea
cu scrințele-i gînduri să nu-mi intunece

viața,
să nu-mbrace în coșmarele minții
idealuri abia înlătate spre zările faptei!”

— „Vorbești prea de după piersic, dumneața!
(discipolul blond anchetatoul i-a spus)
Noi nu te-am chemat! Și nu știm
ce gînduri la noi te-au adus și ce vrei.

Dar dacă ai ceva de spus, dacă ceva ai de

scrie limpede, frate, și fără ocol
că lupta de clasă ce se-ascute mereu
nu-i joacă nevinovată de-a soarele și pisica,
mă-nleghi? Nu poți merge mai departe
cu ciungi și betagi, cu ezitanți mic-burghezi
și alte animale ciudate, de soarel ăsta—
Cine nu-i cu noi e împotriva noastră
și se cunoaște de la o postă.
Dacă n-ai ochi să vezi adevărul acesta
ești infirm pentru revoluție.”

— „Știiți, eu... Vreau să zic, vreau să fiu—
glonțul cuvintelor mele vreau să iubească

direct
pieptul putred al celor ce cu vorbe alse
șes cum pânjenul plosa pe elanul vîrșelor
noi—

Tăcerea să-i fie pedeapsa gîndului care
cuvinte betege îndreaptă spre sufletul tinăr”.

— „Așa, da, tinere! Începi să vii de-acasă.
Cine-i persoana! De ce-o acuzi? Mai

concret!

Scrie caligrafic și limpede—
Hai, că mă pricepei voi, intelectualii tineri
să aduceți adevărul pe linia lui adevărată.
Restul îl facem noi.
Restul — cum vă place vouă să ziceți,
ori cum a spus unul de-al vostru —
restul e tăcere!

Și, pe legea mea, că avea dreptate!
Scrie! Dar să scrii caligrafic!”

— „Parcă-n alt veac, demult,
s-au întimplat toate astea.
Cuvintele caligrafice, răbdarea zgîrțită
în cămea hîrșei, au rămas în dosare,
măturîndu-l în toată splendoarea
pe blondul discipol.

Și multă vreme „restul a fost tăcere”.
Vreau să spun, nedumeririle, sfîșierile tragice
ale femeii ce aduna din cărți lumina
ploaie de aur visînd-o, plînd
spre tinere frunzi,
și deznaudea durerii cînd, neînțelegînd
ce i se cerea, era drastic admonestată
înainte de a pși sfîșiată pe coridoarele lungi
așteptînd ultima clipă, cu ochii spinzurați
între grătii.

— „Intr-o tîrzie seară de toamnă, am văzut-o
călătorînd undeva, departe, dincolo de pas
și priviri,
pășind prințiar pe covorul veșted de frunze
incercînd parcă s-ouă cum calcă toamna
pe cenușul sicriu sub care, împerturbabil, se
zidea

venind de departe, de după privirile reci ale
iernii
surisul ei înrămat în triumfurile primăverii.

Șontic-șontic, în urma ei, mai mult ciine
decît om,
venea discipolul blond, ținîndu-și pălăria
neagră

în mîna dreaptă — pasare de pradă —
tot numai zîmbet, tot numai candoare.
Caligrafia în riduri adînci, fața parcă vorbea
de-un clovn al altor vremi.
Și rupea, șontic-șontic, cuvinte de falsă

cîntă
îndreptîndu-le către femeia, alunecînd pîrere
printre frunzele toamnei, și poate visare.
Jeriță steapă erau cuvintele în gura
discipolului fals,
cînd fluierat de duioasă pasare, cînd suier
tăios de șarpe

jerfă steapă erau—
Înțeleaptă, femeia se-nvăluia în frunzele
de-amurg
ale anotimpului ultim și urca, urca mereu
cître

aripa invizibilă a unei păsări ce-i lumina
drumul prin miraculoase culori.
A întors privirile-o clipă spre
movila de pămînt mișcătoare, în urmă rămasă,
din care se ridicau bolborosite cuvinte
cînd de pocăintă tipată, cînd de ură mocnită.
— „Sînt discipolul! Sînt discipolul!” — striga
movila.

Dar femeia n-a înțeles nimic. Uitase-acea
voce
și fața de clovn fără vîrstă nimic nu-i spunea.
Străină-i era! N-o știa. N-o știuse nicînd.
Și urca prințiar desprînd un fel de zbor în
jurul ei.

— „Undeva, departe, lingă zbuciumul cîrîțelor
movila ce bolborosea cuvinte omenești
redacta
un straniu memoriu, rupînd literale din unghii
înroșite de patimi... Și, cînd toată ura s-a
adunat pe hirtie, un tragic adevăr i-a

incăușat mersul:
nu mai știa pentru cine scrisese acele vorbe
de ură,
cui să le spună vroia și cine era femeia aceea
demult devenită un zbor de dincolo de drumul
pe care-l călca movila-n neștire.

...Dumneața, de creanga uscată a unui castan
cu un clopot spinzura o biată movila de
carne.

Jos, pe pămînt, desperecheate, cuvintele
— tragice lacrimi — îl blestemau pe discipolul
care
le-nvesmintase în ură, condamnîndu-le uitării
și morții... Amin!

Mitru și ortacii săi

Voicu bugariu

inginer, mormăie Gheza. E plin de prostii
capul lui.

— Cel căruiu l-a vorbit minerul este seful de
sector. Are treizeci și cinci de ani, dar nici el
nu ar fi în stare să spună cu precizie de ce, se
simte față de Gheza ca și cum acesta ar fi mai
în vîrstă cu o generație decît el. Fiind de loc
din Muntenia, folosește cîteva expresii de pe
acolo, așa cum le-a auzit pe vremuri în vorbi-
rea tîrînilor din satul lui. Dar în felul lui de
a vorbi s-au lipit și expresii transilvănene, pe
care le repetă cu plăcere. La început, pe cînd
era proaspăt inginer minier, se gîndise că va fi
mai convingător dacă le va vorbi oamenilor „pe
limba lor”. Și drept urmare și-a împănînt felul
de a vorbi cu expresii potrivite; dar apoi a
venit o zi cînd și-a dat seama că expresiile
respective au început să îi placă pentru ele
înseși și că nu le mai folosește în mod delibe-
rat, ci pentru că așa îi vine mai bine. Tot așa,
pe nesimțite a început să îi placă modul transil-
vănănean de pronunțare și, drept urmare, l-a
adoptat, astfel încît atunci cînd se duce în satul
lui sîrmeste hazul oamenilor prin felul miuit
în care pronunță cuvintele și prin ritmul mai
scîzut al vorbirii. Lui Gheza i se adresează
într-un mod compozit, un cuvînt vine din Mun-
tenia, un altul din Transilvania; nu îi spune
„nene” sau „baci”, ci altfel:

— In abataj e liniste. Se aude numai fîșăit
lopetilor care intră în grămadă de cărbune și
zgometul de fier trecut pe fier, pe care și scoate
uneori crațelul. Cei doi îl aud foarte bine.
— Auzi, Mitre! Auzi ce zice ortacul. Ce-ai de
spus?
— Eu am spus ce aveam de spus. El și zică-
acum
— Un timp nu mai vorbește nici unul. Apoi Gă-
man se oprește din lucru:
— Mă, Mitre, eu țin parul, dacă imi dai
voie să-mi aleg doi oameni din brigada noastră.
Mitre izbucnește într-un ris mai subire decît
cel la care s-ar aștepta cine l-ar vedea statura
de gladiator. Ochii albaștri îi sticlec, de parcă
un drac ar fi intrat în el.
— Alege-ți, mă, pe cine vrei! nu se mai
oprește el din ris.
— Apar din întuneric, ca și cum s-ar fi materia-
lizat printr-o scîmțorie, doi oameni.
— Văd că vă distrați bine aici. Noroc bun!
zice primul intrat.
Salută și al doilea.
Sînt îmbrăcați la fel. Doar căștile, parcă li
se deosebesc la culoare. Dar acestea sînt atît de
decolorate încît cu greu ar putea cineva să
spună cum arătau atunci cînd pentru prima
oară au fost luate la purtat.
— Noroc bun! Mitru asta n-are stare, dom’

— Care-i baiul, nea Romulus?
— Mitre, așa tot la prostii îi e mintea...
— Ce prostii?
— Uite așa. Nu știu ce tot zice... Că el... Așa
și pe dincolo...
— În timp ce inginerul și minierul vorbeau, Mitru
nu zice nimic. Își continuă lucrul, de parcă nu
despre el ar fi vorba. Risul i s-a oprit de in-
dată ce au intrat cei doi. Muschii i se mișcă
alene. Bustul lui gol este foarte pătat de pra-
ful de cărbune și din acest motiv mușchii nu
prea sînt puși în evidență. Dar dacă Mitru s-ar
spăla iar apoi și-ar unge pectoralii și bicepsii
cu ulei de măsline, cum făceau gladiatorii,
atunci bustul lui ar fi cu totul impresionant.
Dar chiar și așa el arată ca un halterofil de ca-
tegoria o sută de kilograme.
Cel de al doilea venit, care nu a zis încă o
vorbă în afară de cuvintele salutului tradițio-
nal al minerilor, pune mîna pe umărul lui Mi-
tru. El este chiar Sebastian Cristea, seful de
brigadă despre care scrie atît de des presa. Îl
simpatizează pe Mitru și știe de ce este în stare.
În „motorul” brigăzii sale, Surtea este o piesă
importantă.
— Mitre, zice, ce-1?
— Nimic. Ce să fie? Am zis și eu o vorbă.
Și acum...
De unde mai înainte ridea de se auzea pină

departe, acum Mitru pare trist, ca un copil
prins cu soada.

— Ia spune dumneața, îl îndeamnă Cristea pe
Gheza. Hai, să nu pierdem prea multă vreme!
Cristea vorbește despre timpul care trebuie
folosit cu folos, dar mai mult fîndcă așa se cade
și fîndcă este de față inginerul. Brigada lui stă
bine la îndeplinirea planului, nu are probleme.
Iar pe Gheza îl cunoaște de douăzeci de ani
este sigur de el.

— Gheza începe să zîmbească, sprînjîndu-se cu
amindouă mîinile în sapa cu care a tras cărbu-
nele pe crater. Mitru și-a îndreptat statura.
Este cu un cap mai înalt decît ceilalți. Zîmbește
și el, cu timiditate de colos îndușog. Gheza:
— Mitru asta al meu a spus că dă mai mult
cărbune decît trei ca Valentin. Vrea să pună
pariu. Așa-i treaba.

— Ai zis tu așa ceva, Mitre? Întreabă amu-
zat inginerul.

— Mitru se uită cumva dintr-o parte. Fiind alit
de înalt, oricît și-ar apleca în față capul tot
n-ar putea obține altfel o expresie de căintă.
— Am zis.
— Și vrei să pun pariu?
— Vreau să pun.
— Pe ce?
— Păi, nu știu. I-am spus lui Valentin că sînt
de acord... Să aleagă el! Eu sînt de acord.

— Si tu, Valentin? întreabă Cristea.
Glasul lui este aproape cu totul serios, ca și
cum treaba nu l-ar privi pe el, personal. Dar
cum inginerul pare atras de treabă, atunci, nu-i
așa... Mai ales că în brigada treburilor merg
foarte bine. Nu are rost să îi contrazice pe
băieți, atunci cînd mai vor și ei să se distreze.
El, Cristea, se pricepe la oameni. Nu degeaba
are o brigadă atît de bună. Da, îl trece prin
minte sefului de brigadă, o întimplare ca asta
este binevenită. Oamenii stau despre mine că
sînt un om care muncesc, dar nu se dă în lă-
turi de la cite o distracție. Mitru asta al no-
stru, indiferent dacă lesse învingător sau nu, face
bine brigăzii. Oamenii trebuie din cînd în cînd
să mai aibă cite o întimplare, așa, mai ieșită
din obișnuița lor de zi cu zi. Pe de altă parte,
își mai spune Cristea, în momentele în care
așteaptă răspunsul lui Găman Valentin, nu tre-
buie nici să mă arăt prea entuziasmat. Trebuie
să mă port calm ca un tăta evaz, care le admite
copiii săi cite o zburdănie, dar cu înima
cum îndoită, ca și cînd nu ar prea vrea, dar le
face lor un halit.

Dacă un sociolog al minerului ar fi de față
și ar putea citi în mintea sefului de brigadă, ar
fi posibil să-i spună: „Seful de brigadă nu
știe că metoda lui de conducere se cheamă pa-
ternalism. El se comportă ca un patriarh, ca un
tată al unei familii formată din mulți membri,
apoi pentru muncă. Are severitățile și îngăduin-
țele pe care un asemenea rol le pretinde. De
altfel, se știe în brigăzi sînt multe neamuri.
Fînă în urmă brigada ajunge să fie într-adevăr
ca o familie, unde îți aduci copiii, cînd au de-
venit apți pentru muncă și unde, sînt destule
cazuri, ei îi vor aduce pe copiii lor.”

— Eu vreau să pun pariu, zice Valentin. Nu
mai că... Dacă mă lasă să îi aleg eu pe ceilalți
doi.

— De unde să-i alegi?
— Din brigada noastră, de bună seamă.
Cristea se gîndeste puțin și apoi spune cu o
oarecare muștrare în glas:

— Mă, Valentin, asta-i bine așa. Dacă sînt din
schimburi diferite? Ce te faci?
— Nu sînt din alte schimburi. Eu m-am gin-
dit la doi. Sînt acum la sut, ca și noi.

— Care-s? Intervine inginerul, în continuare
vesel.
— Unu-i vîru-meu. Celălalt îl Sain. Eu așa
zic.

— Măi copii, devine pe negîndite serios ingi-
nerul. Uite, eu am uitat de o treabă. Voi știți
că în sectorul doi este un bai. Știți, nu?

— Și fără să mai aștepte vreun răspuns:
— Eu nu cred că este cazul să ne apucăm
noi de... Cînd acolo este ce este...
— Mitru se intristează vizibil. Ingerul pare a
sta pe gînduri. Apoi se uită o clipă în jos și se
decide.

— Bine, măi Mitre. Bine, facem cum vrei tu.
Să zici că inginerul de la sectorul ăsta nu
este un om cumsecade. Puneți voi pariu vot.
Numai să terminați repede.

— Apoi se întoarce spre Cristea și-l întreabă cu
glas coborît:
— Dumneața ce zici?

— Și eu zic să facă. Dacă au el plăcerea
asta... Doar știți că Mitru este salvator. El știe
foarte bine ce este dincolo, iadul pe pămînt...
Numai că el așa este, îl știți și dumneavoastră.
E inimic, nu ai ce să-i faci.

— Dar conducerea?
— Păi, se burzulescete pentru un moment
Cristea ce treabă are conducerea aici?

— Și apoi, regeșîndu-și imediat modul lui obiș-
nuit, cumpănit, de a vorbi:
— Că doar depășim planul, brigada noastră.
Nu? Atunci? Nu încălcam nici o regulă, Cine
ce treabă are cu noi?

— Gata, Mitre. Dar dumneața ce zici nea Ro-
mulus? Să mă lertă că nu te-am întrebant. Doar
sînt oamenii dumitale. Dumneața decizi. Ce pă-
rere ai?

— Dinșpre mine... zice cu un oftat Gheza, pot
să ne întrecă și în... vorba asta... Numai să facă
și după aia să termine. Că avem treabă.

— Să mă duc să-1 chem? Îl întreabă Valen-
tin pe inginer.
— Nu mă întreba pe mine, întreabă-l pe nea
Romulus! zice acesta.

— Du-te, mă, du-te, zice Gheza, cu un năduf
pe sub care pare a clipoci o apă subterană de
veselie.
— Să le spun că le-am zis eu să vină. Inter-
vine Cristea. Că altfel te pomenești că sînt în
stare să...

Găman Valentin pleacă.
— Dar cine va arbitrează, mă, Mitrule? Între-
abă inginerul.
— Eu zic că dumneavoastră.

— Și da seama că se află în fața unei premiere,
E a cortină toamna, deasupra, peste crîn,
mi-e sufletul un flutur ce pendulează lin
și spre înaltul zilei, avînd din nou viață,
din care-n înn purcede o nouă dimineață.

Se-aud prin iarbă șoapte de om și de
lumină
făcînd pămîntul dulcea și proaspăta
grădina.

Căutare
Te caut prin cîmpie, printre-nfloriri de vis...
E plină de-nădăială foșnirea din păduri;
cînd vreau să-mi alin durul, durerea s-a

deschis,
livizorul li-e teamă nectarul să nu-l furi.
Mă pierd printre copacii ce-nghit cu
umbra lor
roștirea mea, iubirea și scîlpătul de dalță,
imi pare-un giugliu floarea în care
mă-nășor
și mi-aș clinti iubirea cu umbra mai înaltă.

Este printre toate, vis și unde-am întîlnit
răcoare de fîntînă erai o umbră mare;
izvoru-mi povestește că nu are sfîrșit
și că rotund intr-insul tot sufletul îmi are.

Contopire
Zic să unim simțirile-amindouă
și viața noastră s-o începem iar
sub soarele și dulcea lună nouă,
printre păduri de miere și cleștar.

Sufarea ta să bîntuie prin mine,
precum un abur din livezi cu meri,
unde spre prînz eșarfe de albine
spunea că astăzi o să fie ieri...

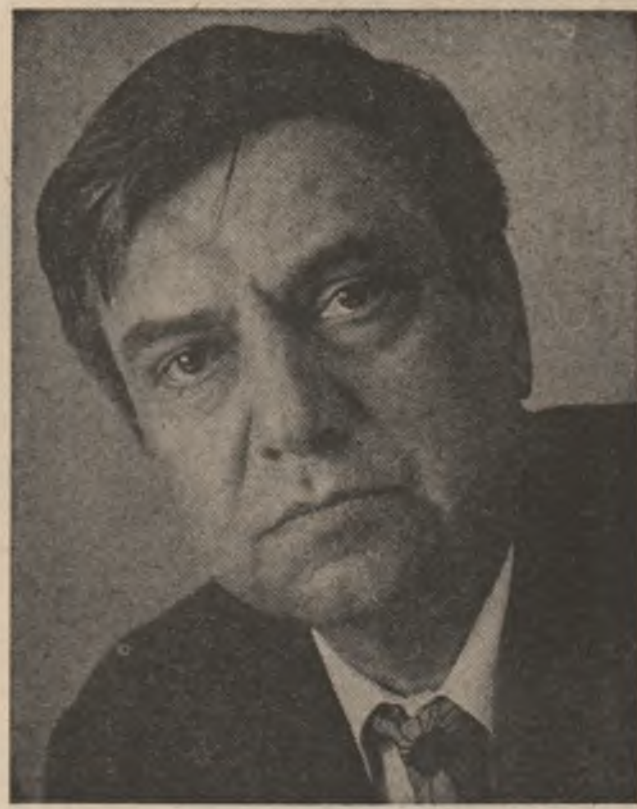
E timpul cel mai potrivit acum,
cînd pașii sună printre frunze-ncet,
să-mpreunăm iubirile pe drum
și să uităm de un etern regret.

Generația luptei cu inerția

Proba civismului

adevărata măsură a valorii unui poet o dă proba genului patriotic, examen sever și decisiv, trecut cu strălucire de marii clasici (Eminescu, Goga, Macedonski), de generația orfică (Arghezi, Blaga, Bacovia) ca și de „generația luptei cu inerția”, adică generația Labiș (Nichita Stănescu, Cezaר Baltag, Ion Gheorghe ș.a.). Ascendenți lor, Nicolae Stoian, poet de obârșie țărănească format la școala lui Esenin și Labiș, nu se aștepta să se implice în modul civic în afirmarea înaltului crez patriotic ce presupune o relație simbolică între patrie și poezie, termen complementar al încrederii în viitor. Volumele „Fierul dragului” (1967), „Fișa personală” (1963), „Pietre de riu” (1968), „Istorie de vește” (1970), „Întoarcerea la Iscurile naturii” (1971), „Fondul principal de sentimente” (1978), „35 de poezii sub secul” (1979), oferă teritoriul unor temerare încercări de a domina intelectualitatea, de a-și însemna trecerea prin viață cu „pietre de riu”, într-un dialog permanent cu țara, resimțind ca necesitate ascendența istoriei naționale: „Cu-vintele adesea nu-l ajung / și le preschimbăm în pietre de morminte / scrisoarea Neascutului din Cumpulung / chiar să-i un strigăt de luare-aminte”. Poetul vorbește în numele unui neam într-o poezie directă, agitată, înobilată de dimensiunea estetică a versului clasic. „Cardiogramă sau pe ce lume trăim”, apărută în 1982, prin cele cinci cicluri incluse („Din țara la cumpăna verii”, „Mesaje și peisaje”, „Vivat Mexico”, „Africa, ohe”, și „Pantheon”) se constituie într-un jurnal de globe-trotter având vocația atitudinii polemice. Versurile transmit sentimentul unei acute responsabilități. Poetul își asumă o viziune planetară, caracteristică spiritului angajat, situându-se în centrul lumii de unde intră în rezonanță cu întreaga umanitate: „Aici e răscrucea planetei, de unde / egal depărtate distanțele sunt / bălților inimii mele-î răspunde / aici orice inimă de pe pământ”.

Starea de urgență, în sens ecologist, convoca seceea, fumele, poluarea, cenușa nucleară, care au otrăvit chiar și laptele mamelor, ca simboluri tragice ale unui „veac sublim dar și neghiob”. Gravitatea momentului de cumpănă pentru existența planetei cenzurează elanul creației poetice, asupra cărului grevează memoria unor timpuri vinovate: „Nu e ușor să cinți cu voce tare / pe o comună groapă de martiri /

Constantin M. Popa

POEME DE NICULAE STOIAN

Fișă personală

Eu sint poetul lucrurilor categorice, Ca muniții-n cerul clar de după ploaie. Poet al zilelor care devin istorice Chiar de la prima ceasului bătaie.

Adresa mea: Pământul... a treia după Soare, Pe largul Comunismului Prospect. Sint totdeauna-acasă pentru-oricare, La telefon, numai pe fir direct.

Mi-s rădăcinile pierdute-n Bărăgan Și toate sentimentele-n afară; Inima mea de-aceia-cu un lan De floarea-soarelui, în miez de vară.

Entuzismul - veșnic, postura mea firească, Fertilizând pământul izbinzii tuturor. La mine, bucuriilor li-i dat să crească Vertiginos, ca arborilor, la Ecuator.

Și-asemeni lui, oricând în preajma mea, Numai ozonul dragostei eman; Nu am ca sfinții-aureolă de vopsea, Ci mă-ncunună nimbul a tot ce e uman.

Mi-afirm apartenența la cei ce știu s-ascute, Cu fiecare suflare mai mult al lor rămin. In care mai apropiate române Sint în Partidul Comunist Român

Dorința mea, supremă și-nărăzneață, Ca gravitatea atrăgându-mă mereu; Să pot adeveri cu propria mea viață Statutul de portid - statutul meu.

Șint doar poetul lucrurilor categorice, Ca muniții-n cerul clar de după ploaie, Poetul zilelor care devin istorice Chiar de la prima ceasului bătaie.

Sintem puternici

cit sintem morali

Sub clopote de sticlă nu trăim, Nici, robinsoni, pe grinduri de corali; Un adevăr de-aceia-i unanım: Sintem puternici, cit sintem morali.

Ca oameni vii, născuți, iar nu făcuți, În fața vieții răminind egali, Nici dumnezei fiind, nici bezebuți, Sintem puternici, cit sintem morali.

Mincăm și bem, ne deducim la trai Si-o clipă ne visăm sardanapali, Dar clipele sint rezezi ploii de mai, Sintem puternici, cit sintem morali.

Ne-nverșunați de nici un josnic jind, Nu coatele în coaste, ca rivali, Ci cotul lingă cot la greu simțind, Sintem puternici, cit sintem morali.

Nu-i de-mprumut și nici de tirguit Cămasa fericiții, la telai, Pieptar de zale-i din otel călit: Sintem puternici, cit sintem morali.

O luptă-i viața, e adevărat, Dar și soldați de rind și generali, Luptăm în cimp deschis, neapărat, Sintem puternici, cit sintem morali.

Și-n luptă sint și-nvinsi și-nvingători. Nu doar sub scut sfârși-vom, triumfali, Ci și pe scut, cei slabi și dezertori... Să fim puternici, deci, fiind morali.

1976

Istoria cu învățătura

Profesorului Virgil Căndea

Istoria, profesore, e-așa cum spui: Hatarul peste care nu se poate trece. Cit timp noi n-am venit în Țara Nimănui Gonți de raza vreunui astru rece.

Istoria, profesore, e precum spui, Sau, mai curind, așa ar trebui să fie,

De n-ar apare peste noapte scribi

destui delir Mult prea dispuși, din ea, să facă geografie.

Istoria, profesore, e deci cum spui; Doar Făt-Frumos, mai stăpânit, pare-mi-se, Avea să poarte limbile în talba lui, De la balaurul pe care-l hăcuise.

Știa, bag seama, mult mai bine dumnealui

Cit ne putea-nfunda o basnă-nconorată... Că-ntr-adevăr, istoria e precum spui, Vitejii, însă, la plăcinte se arată.

Istoria, profesore, așa cum spui, Spre-a nu-i fi la cherem vreuniei

S-o scriem ca la Mărășești sau ipotece, La Vaslui: „Pe-aici - aviz cui îndrăznește - nu se trece!”

1975

Aici se odihnesc

„Aci se odihnesc” - pe vechi morminte, Pe marmuri albe ori pe biete cruci, Te-nțipină aceleași trei cuvinte, Pe orice plaiuri românești te duci.

Chiar de-i domnească piatra funerară, Stă scris un nume simplu, de român, La care luptele adaugară Cel Mare, cel Viteaz, ori cel Bătrîn.

La Putna-și are Ștefan Vodă cripta, Cu clopotul dobuga-n preajma lui. Sîndarului biruințelor înfipt-a Pe Grivița Sergentul din Vaslui.

Mihai și-a pus la Minăstirea Dealul Neatîrnîi capul lui chezas; Ca-n lupte-și inconjoară Generalul La Mărășești, necunoscuți ostoși. Cu Oltul căpății și-alină somnul Bătrînul Mircea-ntr-ai Coziei muri, Cu Oltul, frate bun cu Tudor - Domnul Martir al legendarilor panduri.

Iar Crăișorul lancu se-odihnește, Umbrit de cel mai brav dintre goruni, Cum dorm tot ca oștenii, strămoșește, Eroii comuniști de la „Trei pruni”.

„Aci se odihnesc” - pe vechi morminte, Pe marmuri albe ori pe simple cruci, Te-nțipină aceleași trei cuvinte, Pe orice plaiuri românești te duci.

Vrăjmașii care-ar mai pofti pe-acei Să afle dar: eroii se-odihnesc. Nu-s morți, ci pot cu noi să se ridice Să apărăm pământul românesc.

Bocet pentru Hiroșima

lui Horia Bădescu

Un vers din Maramureș, luind drept călăuză,

Mă-ntr-o la Hiroșima, o Vale-a Plingerii, Călcînd prin amintire ca printr-o-nceasă spușă,

Prin bezna ce o ploaie de tuci o-nstăpini: „Nu-i lumină nicări, Or murit toți oamini, Or murit toți oamini.”

Grădină - zen, pământul - moloz și piatră arsă, Nu-i poartă, după care, băntind, să afli șoaapte,

Nu poți înainte merge, nici face cale-ntoarsă, Un vint fierbinte bate prin orizonturi sparte

„Și tot umblu-așa prin noapte, Mă-nțlesc numai cu moarte, Mă-nțlesc numai cu moarte.”

Sint parcă fata-aceea ce-n disperat

delir Intr-un cavou putuse abia a se ascunde, Spre-a se trezi la viață, nu într-un cimitir,

Ci-ntr-o vecie-a morții pierdută-ntr-un neunde. „Că nici jalea nu pătrunde Nici dragostea nu răspunde, Nici dragostea nu răspunde.”

Dar, înmilionta de astăzi, Hiroșimă, Care-ar putea să fie Pământul-n Univers Chiar și cosmosu-acesta din mînte mi-l reprimă, Necum puterea de-a mai rosti lucidul vers:

„Nu-i lumină nicări, Or murit toți oamini, Or murit toți oamini.”

Doină, daină...

Doină, daină, cînt de leagăn Al acestui bun pămînt, Ce te plîng și ce te tragîn De la fașă la mormint,

Cară-ți Izvodul, daină, Mumă de bătrîni azei? Din ce nepătrunsă taină Cu al nostru neam vezi?

De ne-au dat intruchipare, Acest lut și-acest văzduh, Doino, tu te-ai dat suflare, Sfînt, al vieții noastre duh.

Toți ai mei cit te cîntară Chiar și-n cea mai neagră zi, Au știut că au o țară, Și că-n veci nu pot muri.

Fie a făgăduimii Tora-ne veacul comunist, Doina ce-o au plîns părinții, Cit o plîng și eu, exist.

Cuc prbeag de-aș fi prin lume, Și-aș minca iarna pămînt, La leagănul țării-mume Tot vin, daină, să te cînt.

Nomazi la Dunăre

Prietenilor mei de la Calafat

Nomazi la Dunăre, o sută de bărbați Trăm și noi precum ne taie capul, Din toate părțile asediați De bălți în care-acum se bate crapul.

Cresc apele și-l panică-n năvoade De-atita peste cit fosnește-n ballă, Fierb apele la optsprezece grade Și din adinc bulbuci de icre saltă.

Cit ține ziua nu știm starea ce-i, Ixi vede fiecare de-unealtă, Doar flegel saramurii de ociei, Ne strînge-n cîte-o seară laolaltă.

Și-n timp ce grăniceru-n sus și-n jos Cu arma-n cumpănire-și face rondul, Noi, care mai de care mai mintos, Punem la cale pesnic mapamondul.

Țigări sucim de foaie de ziar, Clit și răscitit a zecea oară Cu un tutun - și acru și amar, Uscat la stînă-n fum de astă-vară.

Femei abia zărim din an în paști, - Aspritul chip al vreunei ingineră Bărbați, se înțelege, foarte caști Cu gîndul doar acasă, la mulere.

Altfel, sor iepurii din acunziș Cînd tragem cu năduf o-njurătură, Ciupercă mincăm și ciorbă de măcriș Și ne-mbătăm cînd dăm de băutură.

De soare-nceși, călții în ploaie-apoi, De sănătate n-avem a ne plînge; Pămîntul ride unde trecem noi Și seva i-o sorbim de-a dreptu-n sînge.

Nomazi la Dunăre, o sută de bărbați Trăm și noi precum ne taie capul, Din toate părțile asediați De bălți în care-acum se bate crapul.

fasciste lagăre de concentrare / cu sirma lor ne-nghimpă-n amintiri”.

Itinerariul liric străbate zonele fierbinți ale Terrei („Bocet din Hiroșima”, „Răsăritul lunii la New York”) - sau căută locurile de liniște și frumusețe, privilegiate prin amprenta harului culturii, nelipsind tonul vindictiv al pamfletului. Tîrnul din Pisa este contemplant noaptea, dezbrăcat de „stăniolul zinic” al ambalajului publicitar. În Muzeul Tussaud figurile de ceară proliferază formele ororii într-o imensă cameră universală. Uneori previzibile, referințele culturale trădează sensibilitatea poetului la valorile decorative ale imaginii. Reținem astfel acordurile finlandeze în gustul muzicii lui Sibelius (în „Țig de reții”), sau violența multicoloră, de pictură meridională, din „Țig de reții”, la Marsilia. De altfel, un grupaj de șase tablouri din secțiunea „Pantheon”, trimite direct la artele plastice constituind un interesant catalog de muzeu imaginar. Poetul evocă „femeia adormită” (după Vermeer), o „zi mohorâtă” (în felul picturii flamande a lui Breughel), de asemenea pictează poetic după Caravaggio, Goya, Max Ernst.

Geografic, poezia lui Nicolae Stoian (care evoluează de la civic la ecologic) acoperă toate continentele și conservă, într-o montură expresivă, specificul locurilor. Din vîlmășagul fitei mexicane sintem aduși în savanele Africii. Elemente cu încărcătură exotică, (manioc, papaya, ananasul, măștiile crunte, pirogile) devin elemente ale degradării, denunțînd sărăcia, mizeria, și acuzînd pe cei care „pradă istoria”. Atitudinea poetului în fața tuturor semnălizărilor lumii este explicită, receptarea are loc sub semnul tutelăi a patriei, topos ideal spre care se reîntoarce cu sentimentele certitudinii necinite în „legea părinților” al regășirii unor rezepe cardinale. „De ne-au dat intruchipare / acest lut și-acest văzduh / doino, tu ne-ai dat suflare / sfînt al vieții noastre duh”. Sint reconfortante, în acest context, reminiscențele familiare din Alecsandri, Coșbuc și chiar ovidienele „năprazne de ger” de la Pontul Euxin, prevestind în zbulcumatul sfîrșit de secol o vîrstă calmă, împăcată, receptacol constanțian al spectacolului umanității.

Constantin M. Popa

că se poate calcula foarte ușor cît s-a făcut într-un abataj, dar este mai greu să estimezi cît cărbune a dat un singur om. Dacă toată treaba ar fi făcută cu tot dechisul, atunci ar fi trebuit anumite pregătiri. Nu sînt cum anume, dar precis i-ar veni cuiva o idee bună. Să amine să-și spună directorului? Îl apucă groaza numai la acest gînd. Ar zice că sint absolut neserios, dacă acum, în situația în care se află mina, imi trec prin minie asemenea probleme. Nici nu o să-i spun despre întrecerea de azi. Lasa, mai bine să afle din altă parte și apoi să mă întrebă cum a fost. Dacă mă întreabă, o să-i spun. Dar nu o să mă duc să-i comunic despre „inițiativa” mea.

Inginerul se gîndește că nu prea există o metodă clară de a aprecia, avînd în vedere faptul că întrecerea se va desfășura pe o perioadă scurtă de vreme. Aici ar trebui un om de meșerie, un cubator, care are ochiul format pentru treburi din astea. Să calculeze cîți metri cubi a dat unul și cîți au dat ceilalți. Asta ar trebui. Dar cum? Să îl pui pe Mitru să facă el toată treaba după o puscare și apoi să calculezi care a fost randamentul dat de el în unitatea de timp? Și apoi să faci altă puscare? Și să faci din nou toate calculele? Că doar nu o să oprești tot sectorul pentru că să vină cărbune numai de la abatajul cu pricina... Pe cînd așa... Băieți nu s-au prea gîndit cum să măsoare cărbunele. Este clar, nu se poate face o apreciere clară, cit de cit riguroasă. Asa că arbitrajul lui o să fie foarte aproximativ. Dar acum nu mai poate să dea înapoi. Este șef, trebuie să se lîna de cuvînt. Că altfel oamenii ori să bage de seamă că este decizie. Și numai una ca asta i-ar mai trebui, după eforturile pe care le-a făcut pentru a ajunge unul dintre bunii șefi de sector ai minei. Se gîndește deci să nu mai aducă vorba despre metoda de măsurare a cărbunelui. Totuși, se gîndește mai departe, în așteptarea lui Găman și a celorlalți. Cum să facă? O întimplare bună, ceasul lui electronic are și cronometru. Va cronometra. Aici nu sint probleme. Trebuie apoi să aibă în vedere viteza de deplasare a craterului, precum și înălțimea cărbunelui pe crater. Va trebui să facă niște calcule destul de complicate. Sau va recurge, totuși, numai la estimarea din ochi?

Apare Găman, împreună cu cei doi oameni după care s-a dus. Aceștia au venit cu lăpotele și par foarte veseli. Amîndoi sint oameni de statură obișnuită, arătînd puternici, dar fără să aibă volumul muscular de campion olimpic al lui Mitru.

— Noroc bun!
— Noroc bun!

Cei doi stau unul lingă celălalt și se sprijină în cozile scurte ale lăpoteilor.

Inginerul simte că totuși nu trebuie să se prelungească. A zis, se va face, dar să nu dureze mult. Asa și gîndește. Spune:

— Băieți, zis și făcut! La treabă. Eu zic ca fiecare dintre cele două echipe să lucreze un sfert de oră. Este bine așa?

— Numai un sfert, dom’ inginer? Întreabă cu mult reproș Mitru. De ce așa de puțin timp? Eu vă rog frumos să luăm măcar cite o jumătate de oră. Un sfert de oră pot și astia să se înlească. Pe cînd dacă mai trece ceva vreme încep să nu măi meargă așa de ușor... Știu eu... Îi apucă sudorile... Vă rog frumos!

Pe fața minjăită cu praf de cărbune a lui Mitru ochii albaștri au expresia unui copil curminte, care nu cere decît o singură prăjitură, nu mai mult.

— Voi ce ziceți? Îl întreabă inginerul pe Găman.

Prin evoluția situației, Găman a devenit șeful echipei pe care cei trei au ajuns să o formeze. Se pare că, venind spre locul întrecerii, s-a înțeles cu ei, fiindcă nu le mai cere părerea. Zice:

— Să facem așa cum spune el. Noi sintem de acord să fie așa. O jumătate de oră.

Iar apoi, cu o voce mai scăzută:

— Dinspre mine, poate să fie cit de mult.

— Bine. Dar vă ajunge cărbunele pe care îl aveți aici?

Cheza nu stie în prima clipă dacă inginerul vorbește serios sau vrea să glumească. Nu a trecut mult timp de la puscare și în abataj mai este un adevărat munte de cărbune. Nu se pune problema să nu le ajungă. Zice:

— Le ajunge.

Și apoi înlănește hor ris, pentru prima dată de cînd au venit cei doi:

— Mă, voi o să-mi faceți treaba mea!

— Hai, gata! zice Cristea. Ați vorbit pe ce puneți pariu? Că acolo, cînd s-o bea pariuul vest, cred că o să fiu și eu de față. Nu, dom’ inginer?

— Păi, da, bineînțeles, zice inginerul, a cărui veselie s-a cam stîns.

Asta fiindcă își tot aduce aminte că s-ar putea să apară în orice moment cineva din conducerea minei și o să aibă impresia că al este un om destul de neserios, din moment ce intră în asemenea acțiuni puerile.

Dar nu vine nimeni. Domnește o clipă de tăcere, în care se aude numai zgomotul ușor scos de craterul care merge, merge fără oprire, gol.

— Eu zic, începe țărăgănat Mitru, să punem pariu pe o sută de sticle de bere. Ori îl mînt?

— Nu-i mult, se repede Valentin.

— O sută, mă?!? exclamă Gheza, admirativ. Bravo! Ești un om serios!

Unul dintre cei doi aduși de Găman, un bărbat de vreo treizeci și cinci de ani, care nu zisese pînă atunci nimic, în afara celor două vorbe ale salutului de minier, spune, cu mîla:

— O să pierzi, mă Mitre, sigur o să pierzi. Eu te-am văzut atunci, pe stadion, știi tu. Știu că ai putere cit trei oameni ca noi, dar nu te-ai gîndit la un lucru.

— La ce nu s-a gîndit? Întreabă Cristea.

— La lopată.

— Cum?

— Uite așa. Lopata lui nu îi la fel de mare ca a noastră. Oricît de repede ar da el din mîini, tot nu poate să ne-o ia înainte. Pentru că nu poate lua cărbune pe lopată mai mult decît lumă noi.

Toți se uită la Mitru, de paros atunci. I-au vedea pentru prima oară. Dar Mitru zice, cu multă liniște:

— Ba m-am gîndit la lopată. Cum să nu mă gîndesc? Ori voi credeți că Mitru îi mare și prost?

Inginerul arată prin citeva gesturi că începe să-și piardă răbdarea:

— Ei și? Te-ai gîndit... Și ce ai rezolvat cu asta?

— Păi, uități-vă!

Și Mitru își ridică lopata în sus. Ceilalți se uită cu atenție la ea și văd că pe fiecare dintre marginile laterale se află cite două găuri cu diametrul de vreu centimetru.

— Mă, tu ești nebuln? De ce ai găurit lopata?

— Uite așa. O să vă arăt eu de ce, după ce terminați voi treaba.

— Gata, zice inginerul, umbînd la ceasul lui sermial, electronic. Pregătiți-vă!

Și cei trei pornesc. Lucrează repede, dar fără să ajungă la mișcări prea rapide, care i-ar sufoca. Unul trage cărbunele spre crater, iar doi lăți doi îl încarcă cu mișcări abile. Mușchii li se mișcă ritmic. Cheza stă deoparte și se uită la ei cu un mic zîmbet de tată îngăduitor. Inginerul s-a lăsat într-un genunchi și privește craterul dintr-o parte. Se pare că și-a luat niște puncte de reper și, în funcție de ele, urmărește înălțimea grămozi de cărbune, pe care transportorul o mîscă și o face să dispară în interior, fără încetare. Din cînd în cînd însemnează ceva într-un carnețel pe care l-a scos din buzunar.

Sudoarea dă strălucire celor trei trupuri dezbrăcate pînă la brîu. O jumătate de oră trece repede. Vine pe negîndite clipa cînd inginerul îl oprește:

— Gata, băieți!

Se pregătește Mitru. Pe fața îi stă lipit un zîmbet misterios, pe care ceilalți încep să-l înțeleagă doar atunci cînd din țesca pentru merrînde el scoate tacticos două bucați de tablă groasă și frumos curbată, cu marginile bine polizate.

— Ce faci Mitre? se uliește Gheza.

— Ce să fac? Îmi fac și eu o sculă, mai pozitivă, izbucnește Mitru în risul său subțire.

Apoi se apucă și potriveste cele două bucați de tablă pe marginile lăpotei sale. Fiecare bucată are cite două găuri, care corespund celor făcute în lopată. Mitru scoate din buzunar patru suruburi, pe care le trece printre găuri și apoi le prinde cu plute.

Nu-îi trebuie o cheie. Mitre? Întreabă Gheza de pe a cărui față umirea n-a dispărut încă. Ori un clește, ceva?

— Nu-mi trebuie nimic. Am eu cleștele meu. Și strînge plutele cu degetele.

Prin montarea celor două bucați de tablă care se întinesc între ele și se îmbină foarte bine, s-a obținut o lopată de două sau poate chiar trei ori mai mare decît una obișnuită.

Continuare în pag. a 7-a

Noul climat literar și promovarea tinerului scriitor

Urmare din pag. a 3-a

ratele ceneclurii literare, adevărate laboratoare de creație, „școli” de formare a tinerilor scriitori. Depășind însă aspectul strict cantitativ și al problemei (care ar putea să pară doar un reper mecanic necoerent în plan valoric) trebuie spus că fenomenul literarului tinere actual prezintă un extrem de variat registru tematico-stilistic, incit o analiză sincronizată ar depista o neegalitate până azi, divicitate de forme scriitoricești cu egal drept de participare la marea orchestrată a literaturii contemporane. Polifonia tendințelor, a atitudinilor și a stilurilor se desășează nestingherită de opreliști dogmatice de la literatura concretă și a banalului cotidian la formula parabolice și a fanteziei ludice, de la inspirația tradiționalistă la experimentalism. O astfel de varietate a opțiunilor menține vie istoria literaturii. Vocea tinerului scriitor participă la construcția spiritualității românești nu ca un ecou ci, în cele mai multe cazuri, ca element novator, de propunere a unor inedite modele artistice care să surprindă particularitățile ideologice ale omului actual. Și asta cu atât mai mult cu cât pregătirea intelectuală solidă a tinerului scriitor de azi îi permite să abordeze matur problematica socială și politică a contemporaneității. Astăzi în momentul de față o fertilitate solidaritate estetică și morală a generației tinere, sprijinită și încurajată de publicațiile noastre. Tinerii scriitori sînt invitați să-și spună deschis opiniile în presă, chiar dacă unora exagerările lor juvenile „apăsă” precum vântul literar. Eferescența creației începută de generația Labis și continuată până azi, se explică prin larma deschiderii culturale inițiată de partidul nostru, deschidere de care beneficiază în special scriitorul tină, dornic să se exprime, să-și manifeste personalitatea. Este bineînțeles un trismus afirmativ pozitiv, căreia scriitorii tineri de azi au înțeles că trebuie să se exprime, să-și manifeste personalitatea. Este bineînțeles un trismus afirmativ pozitiv, căreia scriitorii tineri de azi au înțeles că trebuie să se exprime, să-și manifeste personalitatea. Este bineînțeles un trismus afirmativ pozitiv, căreia scriitorii tineri de azi au înțeles că trebuie să se exprime, să-și manifeste personalitatea.

Cei mai frumoși ani

Urmare din pag. a 3-a

ril adevărate reprezintă adevărul cotidian militant, respectiv dau seama în chip artistic susținut despre orizontul omului nou, despre lupta neîncoțată spre mai bine, mai frumos, mai just. Așa cum nu există compartiment al vieții sociale românești, în primăvara lui 1965, unde să nu se militeze pentru o nouă calitate, tot astfel scriitorul nu poate concepe nici cel mai mărunț rabat, nici cea mai firavă derogare de la imperativul ființei sale de beneficiar al epocii:

REMEMORĂRI

Fluturi adormiți de muzici

1.

O fată în casa aceea de la marginea Orașului cîntînd, cu geamurile deschise, la pianul bătrîn și bine acordat. O melodie suavă, un vals trist de Chopin cred, învîlîndu-se în melancolizant. De îndată că încep să cînt, din grădini, din pomii dați în floare, de prin iarba abia săltață, un soi de fluturi albi năvăleau în oada de unde se auzea muzica.

Zburau în rotocoale mici apoi se așezau pe lemnul negru al pianului, aripă lingă aripă, acoperindu-l ca o zăpadă tremurătoare, adormiți de muzică.

2.

Fluturile acela crepuscular cu aripile de aur și plus, Macroscopis stellatorum, pe care bunica mea l-a văzut intrînd pe fereastra deschisă în camera în care bunicul își dormea somnul de după masă. Era nefiresc de mare, aproape cât un porumbel și bunica a lăsat săpăliga printr straturi și s-a dus să se convingă dacă nu cumva avușese o iluzie optică.

Mitru și ortacii săi

Urmare din pag. a 5-a

Cînd Mitru o vîntură prin aer, exercînd în mod exagerat mișcările pe care le va face, toți amuțesc, ca și cum ar vedea o fantomă ieșită pe neașteptate din întuneric.

Apoi după vreun minut de tăcere. Cristea zice:

— Măi, Mitre, tu nu ești zdravăn! Cum o să lucri cu scula aia a ta? Da, mă?

— De ce nu lucri? întrebă candid Mitru. Că doar nu e o faptă de protecția muncii!

— Mitre, continuă Cristea, ție o să îți se rupă oada la lopată, mă! Te-ai gîndit la una ca asta?

Mitru are răspuns la toate:

— Cum să nu! M-am gîndit. Asta este o coadă specială. Lemn îi numă pe dinafară. Pe dinăuntru e o vergea de oțel. Numai eu știu cit m-am chinat pînă am găurit coada așa cum am vrut eu.

Gheza și cei trei din echipa lui Găman stau holbați și privesc spre lopată. În jurul pupilelor li s-a lăsat albul ochilor.

— Mă, Mitre!

— Pe toate le-a Gheza. L-ar injura, a mare, supremă admirație, dar este inginerul de față și nu se face.

— Eu sînt gata! zice Mitru.

Inginerul nu și-a holbat ochii la fel cu ceilalți, dar simte că ezităriile sale de mai înainte au fost cam meschine. Uite, băiatul ăsta a consumat atîta energie numai pentru un joc. Dar ce joc! Pentru mai mulți mîneri ar fi trebuit el jucat. Ce păcat că de față sînt numai șase oameni și colozul ăsta descrepe care a auzit că are o iubită studentă! Ce spectacol!, reflectează mai departe inginerul, imaginîndu-și pe Mitru minunîndu-se la apocalipticele încercări cu virul trebuie să alfine în jur de cincizeci de kilograme, ce spectacol o să urmeze! Ar trebui filmat. Ar ieși cu siguranță oeva antologic.

Dar nu este timp pentru gînduri despre ce ar putea fi. Constată ceea ce este și anume Mitru cu statură și mișcările lui de lupător de categoria grea, cu scula lui, care ar ieși campion mondial, dacă ar exista un concurs pentru lopi de mină, un obiect care seamănă foarte bine cu o lopată, numai că este disproporțional de mare, atît de mare, încît un artist plastic îndrăzneț ar putea să așeze direct pe un soclu! Un artist plastic, da, dar un mîner? Dacă nu ar vedea-o în mișcările lui Mitru, probabil că i-ar stîrni hazul.

Inginerul își privește ceasul lui de mare precizie. Rîdicînd mina dreaptă în sus, ca și cum ar fi un starter care se pregătește să dea plecarea într-o cursă atletică.

chiar, în spiritul noului climat literar se urmărește egalizarea șanselor scriitorilor tineri din toată țara printr-o cit mai obiectivă reflectare a valorilor indiferent de „criteriul geografic”. În acest sens putem aminti faptul că revista „Lucafaurul” a inițiat nu de mult o masă rotundă consacrată problemelor descentralizării opiniei literare, măsură care, evident, încurajează pe scriitorii tineri din toate colțurile țării. Toate aceste aspecte au dus la o deosebită eferescență creatoare în rîndul tinerilor, fapt dovedit de producția editorială a fiecărui an de cîntărire a Scriitorilor de tineret care a creat, cel puțin în poezie, o prolificitate neegalată de nici-o altă epocă a literaturii noastre, și acest lucru asigură implicit vitalitatea culturii. Este evident faptul că revista preocupă în special de promovarea tinerilor ca, de exemplu, „Lucafaurul” sau „Suplimentul literar al Școlii tineretului” precum și numeroase alte reviste din țară la care adăugăm și câteva remarcabile reviste studențești: „Echinox”, „Opinia studentescă”, „Amfiteatru” au eșuat să lanseze nume de tineri scriitori care au devenit, între timp, reperi ale literaturii actuale. Deasemenea, permeabilitatea editorială, uneori s-o recunoaștem chiar prea exagerată, a dus la impunerea masivă a literaturii tinere. A fi lînd scriitor și deși „celebru” e o situație precară în prezentul de față, dar de a cele mai bune creații ale tinerilor, plasîndu-le în circuitul de valori ale literaturii actuale. Așa se face că astăzi ologiile de proză și poezie cuprind alături de marii scriitori de azi și numele multor scriitori tineri și foarte tineri, situație evidentă și în ce privește antologiile publicate în străinătate. Creația tinărilor scriitor nu mai este „aminată” preventiv pentru a se clasifica în timp, ci este oferită cu încredere cititorului de azi de la noi sau din altă parte a lumii. Această încurajare a literaturii tinere face, de altfel, să se vorbească pe multe meridiane despre „fenomenul literar românesc”. Climatului literar deosebit de favorabil, la care ne-am referit în rîndurile de mai sus, obligă tinerii scriitori la o permanentă autoeducație prin mesaje generoase și moderne ale creației sale care să decifreze lucid complexitatea lumii actuale.

militanțismul. Și nu-i vorba aici de o intrinsecă lozincă exterioară, ci de un crez, de o convingere, de o confundare a propriului spirit cu spiritul epocii celei mai fertile, celei mai avansate, celei mai umane din istoria patriei. Sint, de aceea, mîndru și sint, de aceea, debătător acestor două decenii cu a căror asumare mi-am identificat cei mai frumoși 20 de ani ai scriurii mele. Dinpreună cu cei mai frumoși ani ai scriurii tuturor condeierilor români de astăzi.

L-a găsit pe bărbabul ei întins pe pat, cu mișcările de lingă corp și cu fata acoperită de acel flutur urias. Era mort, sufocat probabil de acel imens lepidopter. Încercînd să-l îndepărteze de pe obraz, fluturule s-a pulverizat transformîndu-se într-o mică grămăjoară de cenușă colorată.

În Delta, cu puțin înainte de apusul soarelui am văzut acel dans nupțial al fluturilor lămiță. Zburau tubindu-se în aer, mișcînd lute din aripile fine, ca o imensă sferă de aur, sute și sute, lipiți unul de altul, pierzîndu-se în stufului verde și ocrotitor.

Mircea Micu

CONFABULE

Un țaran trece strada

Aveam un vecin acolo / la mine în sat / unii nu prea înțeleg / un picior mai scurt / zise bătrînul / întînzînd șmeala / ceilalți din echipă se întînseră pe asfaltul cald / era seară dimineată / pe stradă nici lipenie de om / așa / zise / și vecinul asta al meu / pentru că tot nu se dădea slujbă la consiliu / l se dădu slujbă la consiliu / el bine / și de-atunci începu să meargă alțfel / sălînd pe virțuri / Costică / îl strigam ca între vecini / mă Costică / și ce să vezi / își mîlăia capul în vînt / greu spre mîle / parcă auzînd-neuzînd / ce e mă / mă întreba / ce e mă tovarășe.

Uliian Neacșu

PROBABIL / POSIBIL

Cei mai tineri autori S F

Interesante și incitante articolele apărute în revista „Lucafaurul” în legătură cu anticipația literară românească! Și nu este întîmplător faptul că SF-ul preocupă o parte din Scriitorii tineri, o parte din cei care program cuprind, după cum se știe, o constantă preocupare pentru creația tinărilor: mulți dintre cititorii de anticipație sînt adolescenți, aflați la vîrstă marilor întrebări și opțiuni, la cea a devenirii și a definirii ca vîntoare personalități.

Elevii se îndreaptă către domeniul anticipației din dorința de cunoaștere. Și o fac nu numai ca cititori. Astîmînd informații și idei științifice și avînd, pe de altă parte, înclinații către literatură, ei sînt nevoia să se exprime pe calea anticipației. Încercînd astfel să conștate, să asambleze cele două surse care alimentează dezvoltarea lor intelectuală.

Întemeiat pe asemenea premise favorabile, s-a constituit un ceneclu SF la liceul „G. Lăzar” din București. Ca urmare a propunerii lui ceneclului „Alcor”, au apărut, în anul 1964, prof. Dan Honorodean, directorul liceului și prof. Mariana Spiridon, directoarea adjunctă, au sprijinit înființarea unui ceneclu de anticipație, separat de cunoscutul ceneclu de poezie „Zburătorul”, condus de prof. Tudor Oprea. În prezent, cu prof. Mioara Tenei, am fost soliciți să îl coordonăm.

După laborioase consultări, elevii l-au ales numele de „Alcor”. Steaua Alcor, invizibilă cu ochiul liber, simbolizează, pentru noi, talentul adolescențului, care poate fi doar întînt de către pedagog.

Ceneclul nostru a avut, încă de la început structura unui laborator, fiind realizate și întîlniri cu amatori de literatură SF din alte școli și licee. Membrii lui au fost deprînsi cu o atitudine adecvată față de litera scrisă, față de informatia și din știință și tehnici precum și din alte domenii. În plus, frecventînd diferite instituții și întreprinderi, ei au avut prilejul să realizeze contacte bogate în sugestia cu producția.

Roadele au apărut încă din primul an de activitate: patru dintre elevii liceului, membri ai ceneclului „Alcor”, au participat la Concursul național „Tîbere condeie”, secția antipatie. Ei sînt Theodor Lăzărescu, Cristian Teodorescu (asazi studenți și autori publicați în periodice și almanahuri), Adrian Căstălescu și Cătălin Logofău, elevi în clasa a XI-a.

Ceneclul nostru ar urma să fie prezent într-o antologie propusă editurii „Ion Creangă”. Această antologie ar cuprinde povestiri și poezii SF scrise de către membri ai ceneclului de antipatie pentru elevii din Capitală. „Alcor” urmează să figureze cu două texte. Pregătim, pentru toamna acestui an, un simpozion pe tema „Știința — izvor de inspirație”. Profitînd de acest prilej, pentru a îl invita pe cei interesați de literatură SF (cadre didactice, scriitori, oameni de știință, elevi) să ne trimită lucrări care ar urma să fie prezentate în cadrul simpozionului, precum și eventuale sugestii referitoare la structura organizatorică a acestuia.

Dr. prof. Eugen Noveanu

Asumarea tradiției

Urmare din pag. a 3-a

Hortensia Papadat-Bengescu, Tudor Vianu) Nu e greu de observat, deși ca actualitate, marilor noștri clasici dintotdeauna se constituie într-o realitate palpabilă, ca fascinant și pliduoare deschideri spre totalitatea traseelor subiacente, materializate în prezența cvasi-completă a tuturor valorilor încorporate de patrimoniul tradiției. Fie că ne referim la istoria gîndirii estimo-ticofizice și a criticii literare, sau la creația literară în sine, privită în dinamica genurilor specifice (poezia, proza, eseistica, memorialistica etc.), în esență avem revelația aceleiași palpabile prezențe a tradiției.

Din curiozitate, pentru a evidențiar precum cele de față, menite a scoate în evidență excepționala emulație sub semnul căreia se desășează efortul de reaşezare a tradiției în miezul viu

PSEUDO-CULTURA PE UNDE SCURTE

„Sfirșitul ideologiilor”

În vreme ce începuse a vehicula, cu insistență, bătaoarea la ochi, teza „complicității a valorilor”, persistența așeză un accent și mai hotărît pe tema dezideologizării, simpatizînd pe moment cu ideea unității fără ideologie. A elimina, din raiunii tactice, elementul ideologic și a supraviețui, în aceleși timp, valorizarea exclusivă a producției susceptibile de aderării neconditionate — acesta era, pe scurt, programul. Un soi de „liberalism moral și cultural”, (pentru care ideologia ar fi trebuit „să fie despărțită de cultură, de biserică, de presă” așa cum susținea cineva în 24 nov. 1964) era chemat să înlocuiască o creație ale cărei defectuiri ar fi provenit, în principal, din accentele prea izbitoare ideologice. Această pseudo-autonomie diversionistă a esteticului nu ascundea de fapt un proces, treptat și defel întîmplător, de eliminare a unei ideologii în locul căreia trebuia așezată o altă ideologie. Sub cuvîntul unității aparent, care împiedica adevărul să fie exprimat pînă la capăt, stătea metamorfoza tactică a unei campanii și reformularea ei în condiții poate mai ingenioase. Această campanie mai veche era aceea a „curajului etc”, adică a disidenței iscate cu preponderență în mediile culturale.

Intîia motivatie obligatorie este, pe tema aceasta, aceea a înapătării grupului „Europeliber” în a da sentimentului unei constatații românești organizate. Oricite sferturi propagandistice s-au putut, realitatea aceasta este și ea distinsă a producției de aderării neconditionate. Ideea „constatată” inoperantă era recunoscută și de către diversione, atunci cînd cineva se plîngea de scriitorii români care ei fuseseră „răniți ai curajului” (Monica Lovinescu), caracterizati prin „demisia intelectuală și morală” (E. Hurezeanu, 1 aprilie 1964). În absența „eroismului” (usuratrice cuvîntare pronunțată diversione), cultura ar fi trebuit să se afunde încă o dată în evaziune, să pornească iarși de la expurgarea ideologiei. O mai veche procedură de acest soi se configurase în așa-zisa sincroni-

Punți de chezașie

acum la senectute este frumoasă, atunci cum a fost la tinerețe? Născuți în Mărginimea Sibiului nici nu puteam să ne gândim la o femeie deosebită, mamă, vin și eu, urîtul, din aceste locuri) au fost socotite de cele mai faine nu numai de către ardeleni, ci și de intelectualii din celelalte părți ale țării (Iorga, Constantin Stere, de pildă). Lasa, că trăind lungi răsămputuri de peste an singure acasă pe cînd soții cutreieră cu cionoarele de oi poienele muntilor sau seersurile transcarpatine, ele tor și țese sub umbra de cetină de brad perpetuîndu-și astfel o pietilită a obrazului de un alabastru ușor înviorat de firisoare transafirii. Văză, cînd trebuiau să iasă pe sub soare, își puneau pe cap plășăle lor cu burui imense, pâlării din pal de grui, legate cu fundă neagră de barșon sub bărbie în nod de papion. Apoi mai sint și costumele care imprimă siluetele o distinctie princiară și, pozele plătite mărunț, cătrînele și șorturile din postav, imbinare între alb și negru printre care se petrecea firul subțire de aur lămurit. Fetele de la Rășinari și împrejurimi au, în ziua de sărbătoare, o tinută majestuoasă, de recepție diplomatică. În dans, rotite de bratele bărbatilor, pozele lor etel de ariel se umflă ca o superbă cupolă și, vorba unui poet, mîrșă a cerii!”

Intr-un rînd, la o discuție despre meaurile natale, doamna Ioana mi-a arătat niste fotografii în care domnia sa era îmbrăcată în costum străvechi al înalțelor sale. Recunoscută negru de postav brăzdat cu firul de aur din lada de zestre a leliei Chiva, bunica mea, singura comoră cu care venise să se statornicească într-unul din satele din preajma Albeilui.

Ioana Postelnicu a scris multe cărți, chiar și pentru copii, dar trei din recolta dumniei sale sint cu totul remarcabile: Plecareea Viasinilor, Roată gîndului, roată pămîntului și Intoarerea Viasinilor. Să-mi dea voie să-i soun că peurul roman, Bogdana, chiar dacă elogiata de E. Lovinescu, este o carte subțire, însuși mentorul sibiurilor lui spune că „substante enică a romanului nu e”. Continuînd de acest făzaz, Ioana Postelnicu ar fi adăugat, de bună seamă, noi cărți la bibliografie, dar nu și la braza vîntoasă a romanului românesc. Meandreele vîetii au adus-o la înfruntarea cu propriile-i origini. Glorul celor vechi l-a transmis un ecou neluștoveni peste vremuri și orelești și astfel dumneaei, într-o Înclestare bărbătească, a scris Plecareea Viasinilor — o capodoperă a literaturii noastre. Într-un fel și singulară în literatura noastră. Romanul acesta are — și

nu doar comparat cu debila bovarică Bogdana, suetistă la telefon, o densitate epică tulburătoare. Îți vine aînd că asemenea romani nu ar fi putut fi scrisi decît de un bărbat. Și totuși a scris de o femeie frumoasă! Critica literară a categorisit romanul Plecareea Viasinilor drept „pastoral și de evocare istorică”. Se adevărec, în bună măsură, și aceste categorisiri. Dar este ceva și mai mult, după părerea mea. Este al doilea roman din literatura noastră (primul fiind Furtelul lui Eusebiu Camilari) care dă seamă despre una din cele mai specifice teme ale istoriei noastre — Descalceatele. Marii sau mai mici, mereu învîntozați, tensionați și calme, tragice și necontenți din cauza unui obșug de existență cotidiană. La Eusebiu Camilari descălceătorii pleacă din Maramureș spre plaurile Moldovei iar cei care-l săvîrșesc sint crescătorii de vite mari (nu de cai), carele lor încercate cu uneltele gospodăriei înainteașă greoi, scriînd din ochi, sînt noștri loc de așezare. La Ioana Postelnicu, descălceătorii sînt căcărui din veac cu turmele lor de oi cu lina țixăie, turme silite să se îngheșie printre poteciile strîmte ale muntilor pentru a ajunge în Tara Românească. Și la un autor, și la celălalt trama romanească are perfectă acoperire istorică (cîțiti ție și numai cartea Emigrării românești din Transilvania în secolele XIII—XX de Stefan Meteu și veți avea relevarea faptelor).

Și amîndouă romanele (autorii lor sint născuți în același an) sînt scrise excepțional, în ciuda oricărui defect. Putea susține prioritatea nu știu cărei formule la modă pe nu știu care meridian.

Faptul pe care pot să jur e că romanul Plecareea Viasinilor al Ioanei Postelnicu este o scriere tulburătoare, în ciuda criticilor prea subțiri și a metodelor lor de ultimă achiziție care dau credit tuturor exagerărilor desaturate. Valorile și frumusețile se răbînă peste timp, durînd punți de chezașie pentru cei din lumina viitorului.

Îngăduți-mi, asadar, stîmată doamnă Ioana Postelnicu, frumoasă și astăzi, ca la cei 75 de ani (într-o creații robusți nu încapă politețea de salon) să vă urez noi pagini perene și să vă exprim omagiu meu. Și o mărturisire, însoțită de o întrebare. Mărturisire este aceasta: bunica mea după mamă, lelița Chiva din Tilișca Sibiului, a trăit 94 de ani. Întrebarea: ce mai fac vîlășii Dumneavoaștră, tot cu doina și cu mioarele pe sub brădetul imuabil al munților?

Gheorghe Suciu

CUMPĂNĂ AȘCHII

I. Poezia și critica ei trebuie să se contamineze, pînă la un punct, de o impuritate reciprocă.

II. Oamenii și cuvîntele. Cîți Cunoscu zădărnica împietrită a paginii obrăznică cu care fiecare frază visează să devină un fetis, scrie cînd orice mînt pierdut deasupra cărții sună cu forța trimbătorilor care au dărîmat zidurile Ierihonului, cunoscu destul de hărtie zăbîndu-se ca zădărnici în mina opoluului. Cîți în sus și în jos, în diafonali, în serpentina, cîți cu viteza gîndului lipsit de orice suferință sau ce a melcului îngenuncheat la umbra frunzei, cîți căutînd cartea rătăcînt în toate cărțile, căutînd cărțile rătăcite într-o singură carte. Cîți gîndu-și cum citesc alții, făcu comparatii la număratele pentru lectură lor și citim, cîți nimal el, fără ajutorul nîmănu, într-o singură ermetică. Cîți și rășății. Din ce trăi nu pîte bîntuș din ce citi uita mare parte. Cînd vîră de de mult seamănă semnul vîetii cu semnul cărții, încercă teama celui le-a prînt pentru prietii dăi. Secrețu-ndu-le cu mai multă atenție observă cu o bucurie secretă cum pierie lîuzia simetriei și pericolul de a încerca mina dreaptă cu mina stîngă se stînce pentru totdauna.

III. În proză, Ion Lăcustă, Cușnărenu, M. Nedelcu vor să la lumea și proza de la capăt. El nu mai scriu proza obsedantului decenții de multă vreme previzibilă, ci o proză a spiritului de secol, acutizarea conștiinței estetice fiind o formă subtilă a conștiinței morale în sensul că asemenea tineri se străduiesc să nu rateze propriul lor deceniu. Cîți ratare atîi infern. Tinerii nu vor să-și descopere vocația ratării și bine fac.

IV. Tradicionalismul este înțeles greșit de unii comentatori (și de multi autori de poezie) numai ca o întoarcere către un anume model consacrat care nu și-a epuizat încă forța de seducție. Eu înțeleg tradiționalismul unui text ca pe un mod al acestuia de a-și asuma întreaga istoria a poeziei, de aceea voi face oricînd deosebire între tradiționalismul mare și tradiționalismul minor verificînd cantabil lucruri grave. Trebuie precizat acest lucru cu atît mai mult cu cît experimentul stău să observe elementaritatea unui asemenea tip de poezie și o confundă discret și polemic cu marea poezie tradiționalistă pentru a o discredita pe aceea.

V. Înolțori prin aerul de martie ridicau cite un lujer de iarbă pe umeri cumpănîndu-se, între deșez-zimbete, sub gredățile lui.

VI. În revista Lucafaurul (februarie, 1965) atrage atenția un eseu excelent, intitulat „Misterele trac-helenice și misterele lui Zalmoxis” de Constantin Daniel. Fără pretenția de a intra în competiție cu încercările anterioare, să vrea doar să sublinieze un pasaj din Știința nouă a lui Giambattista Vico, referitor la rolul civilizator al traciului Orfeu în lumea greacă. Constantin Daniel spune în eseuul său: „Cîntînd divin din liră, el îmblînzea fiarele sălbatice, apoi lînd pară la expediția argonauților, a contribuit în mod hotărît la reușita ei”. Prin tradiția poetică s-a păstrat această informație, la fel de poetică, precum că lira lui se făcea înălțată de toate cele înconjurătoare cărora le insufla suprema lege a armoniei. Într-o lucrare de poezie, modul de tratare a informației despre Orfeu are o acoperire perfectă. Esul lui Constantin Daniel implică, însă, o metodă științifică. Unei asemenea metode i-ar fi fost mai proprie, după părerea mea, interpretarea de tip Vico, mai apropiată prin natura ei de istorie și de demonstrație ca atare. Recităm citatul din Vico: „El vine din Tracia, patria unor mîndri zei războinici (...) dar el, încă de la început, se arată a fi atît de învățat în limba greacă, încît compune într-aceasta versiune de preamăsimbolic pe care îl îmblînzește pe bărbatul vîrăbîndu-l”. Pe greci, Orfeu i-a găsit asadar în starea fiarelor sălbatice: (...). În sfîrșit, iată că vine și Orfeu spre a-i învăța să fie oameni: și această Grecie, pe care o gășise neșpus de sălbatice, el o preface în țara unei natuții alte de strălucite încît devine prin această tovarășie lui Iason în călătoria pe mare pentru lina de aur (și este știut că arta corăberului și știința plutirii pe ape sint cele din urmă pe care popoarele obișnuiesc să le învețe)”. După acest citat, textul lui Constantin Daniel este „Cîntînd divin din liră el îmblînzea fiarele sălbatice, mai apare atît de simplu în frumusețea lui poetică.

George Alboiu

fuse, asadar, uitat nici măcar în vreme de calm... strategic.

Unitatea anti-românească deveni, prin urmare, obiectivitate și această voce de amenințare în numeroase domenii. Însă pretundenții senului acestei unități este izbitoare și nu putea să înșele decît mișcările tulburi și juvenile. Spirituale lucide știu însă care este adevărul. Într-un supliment britanic (al periodiceului „The Reminiscences”, nr. 41/feb. 1962, pg. 12—13) era examinată de exemplu, inițiativa unității românilor din exil” împotriva comunistilor: comentatorul califică, pe bună dreptate, acest tip de asociere, pornită de la ideologii dintre cele mai feurite, drept o vorbă în vînt. Un fel bizar de „unitate” era și acela promovată de Faou Goma (înșă și de alții, precum Mihnea Berindei, M. Korne etc.) și constînd în acțiunea conjugată a „românilor” disidenți și... neo-fascismului horthyst împotriva României. Unitatea ajunșese și în teritoriul eclesiasitic, pe tema această diversione recomandînd doar loluția „unității” și „acumenismul”, însă nu acela al coexistenței de religii, ci „ecumenismul papal, catolic” (1 aprilie 1964).

În sfîrșit, cea mai de seamă dintre ficțiunile unității poezii fi considerată aceea a legăturilor substanțiale între cele două așa-zise feluri de exil. Un „exil” întreg, în prelungirea și căruia s-ar afla „exilul extern” — această este ideea și a demonstra, cum ziceva V. Nemoianu, continuitatea literaturii la autori care își părășesc țara (30 aprilie 1964) nu este decît a susține că diversione și-a consolidat un pod mai apropiat, de unde nu lipsește, în exegeză, referința critică internă. Acest model de ocupație culturală, lentă și purtată prin toate mijloacele, între care abilitatea formulor vagi și ademenitoare („unitatea” este una dintre ele) își găsi pînă la urmă și confirmarea, ca să zicem așa, organizatorică: „Înteramat” grupului verificat inițe un concurs de proză scurtă destinat în principal participanților din... România.

Cum triumful limbajului și al stilului, expurgate de ideologia pozitivă și în cel mai bun caz de ideologizate, plăcu diversionii, este de imaginat cum s-ar înfășura din acest purtăz de vedere tabloul ei de valori. Complice în chip programatic, unite într-un gust aproape sindicalist, asemenea „valorii” nu fac decît să ilustreze ideologia „noli dreptre” în lînia ei dură, aceea care profetește „sfirșitul ideologiilor”.

Artur Silvestri

NOTE DE DRUM DIN U.R.S.S.

Sosi-va trenul la Magadan?

Magadan, Verhoiansk, Srednekolmsk, Omiakoni, sint nume de care din câte odată, mîntea europeanului se-nfioară...

riată însă de frigul și noaptea polară părea pușă însă unor oameni în care deopotrivă vi- brau și teama și speranța...

1985 - ANUL INTERNATIONAL AL TINERETULUI

«Participare, dezvoltare, pace» Sub semnul major al devenirii

Ce poate fi mai firesc, mai acordat cu nevoile societății contemporane, cu parametrii de existență ai acestui final de mileniu...

REVISTA STRĂINĂ

● UNUL DINTRE CEI MAI PROFILICI SCRITORII AMERICANI, Stephen King...

● UN ARTICOL AL LUI WILLIAM SAFIRE poartă titlul: „Dacă ești american și scrii pentru un ziar...

BALCANICE

RADE SILIAN Post scriptum

Între foc și cenușă totu-i trecut? Și cîntecul insușirilor și otrava de șarpe și cascada puternică și uitatul zălog...

KJELL ESPMARK

aprobat critic și poet suedez, născut în 1930. Din 1981 devine membru al Academiei suedeze...

de luat vederi, 1969; Microcosmos, 1981; Tirziu în Suedia, 1976; Atenate la viață, 1979...

Vremea marelui război

Mergind prin țară înaintea mării de parăci ai fi căutat o-ramă ce nu era încă acolo — tu inerci să-mi pricepi efortul de-a gândi?

● UN ROMAN INSPIRAT DIN VIAȚA INDIENILOR AMERICANI

● UN ROMAN INSPIRAT DIN VIAȚA INDIENILOR AMERICANI atrage înțoate de atenția atenția cititorilor și a criticilor...

REPERE

Intofeacuna aceeași scenă. Începe cu timpul să-năsească o amintire. O odaie strîmă, scaldată-n lumină...

● O RECENTĂ DECIZIE a unui tribunal francez

● O RECENTĂ DECIZIE a unui tribunal francez are implicații foarte adînci asupra libertății de creație...

Mistere orientale

Mihai Rădulescu este un traducător și un comentator de literatură cu „program”, adică o minte elaborată, cu manifestări intelectuale de o mare diversitate...

SPORT

Din grădina fermecată

Acureștii. Frigul strînge, încă vigurosu, arborii nedezgîndu-i înfrunzirii, dar lumea trăiește răsăritul...

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

REDACȚIA : București, Piața Școlții nr. 1, tel. 17 32 90 ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96